

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2022. gada 21. septembrī*

Valsts atbalsts – Madeiras Brīvā zona – Portugāles īstenotā atbalsta shēma – Lēmums, ar kuru konstatēta shēmas neatbilstība Lēmumiem C(2007) 3037 *final* un C(2013) 4043 *final*, ar kuriem šī shēma ir atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un uzdots atgūt saskaņā ar to piešķirto atbalstu – Valsts atbalsta jēdziens – Pastāvošs atbalsts Regulas (ES) 2015/1589 1. panta b) punkta i) un ii) apakšpunkta izpratnē – Atgūšana – Tiesiskā palāvība – Tiesiskā drošība – Labas pārvaldības princips – Pilnīga izpildes neiespējamība – Noilgums – Regulas 2015/1589 17. pants

Lietā T-95/21

Portugāles Republika, ko pārstāv *P. Barros da Costa*, *A. Soares de Freitas*, *L. Borrego*, pārstāvji, kuriem palīdz *M. Gorjão-Henriques* un *A. Saavedra*, advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *I. Barcew* un *G. Braga da Cruz*, pārstāvji,

atbildētāja,

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *J. Svaningsens* [*J. Svaningsen*] (referents), tiesneši *K. Makioki* [*C. Mac Eochaidh*] un *T. Pinne* [*T. Pynnä*],

sekretārs: *L. Ramete* [*L. Ramette*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu,

ņemot vērā 2021. gada 22. jūnija rīkojumu Portugāle/Komisija (T-95/21 R, nav publicēts, EU:T:2021:383), ar ko ir noraidīts Portugāles Republikas iesniegtais pieteikums par pagaidu noregulējumu,

pēc 2022. gada 17. maija tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

Spriedums

- 1 Ar prasību, kas ir pamatota ar LESD 263. pantu, Portugāles Republika lūdz atcelt Eiropas Komisijas 2020. gada 4. decembra Lēmuma C(2020) 8550 *final* par atbalsta shēmu SA.21259 (2018/C) (ex 2018/NN), ko Portugāle piemērojusi par labu Madeiras Brīvajai zonai (MBZ) – III shēma (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), 1. pantu, kā arī 4.–6. pantu.

I. Tiesvedības priekšvēsture

- 2 MBZ shēma izpaužas kā dažādas nodokļu priekšrocības, kas piešķirtas *Centro Internacional de Negócios da Madeira* (Madeiras Starptautiskais darījumu centrs, Portugāle), *Registo Internacional de Navios da Madeira* (Madeiras kuģu starptautiskais reģistrs) un *Zona Franca Industrial* (Brīvā rūpnieciskās tirdzniecības zona, turpmāk tekstā – “BRTZ”).
- 3 Šī shēma sākotnēji tika apstiprināta 1987. gadā (turpmāk tekstā – “I shēma”) ar Komisijas 1987. gada 27. maija lēmumu lietā N 204/86 (SG(87) D/6736) kā saderīgs reģionālais atbalsts. Pēc tam tās pagarinājums tika apstiprināts ar Komisijas 1992. gada 27. janvāra lēmumu lietā E 13/91 (SG(92) D/1118), pēc tam ar Komisijas 1995. gada 3. februāra lēmumu lietā E 19/94 (SG(95) D/1287).
- 4 Tai sekojošā shēma (turpmāk tekstā – “II shēma”) tika apstiprināta ar Komisijas 2002. gada 11. decembra lēmumu lietā N 222A/01.
- 5 Pamatojoties uz Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam (OV 2006, C 54, 13. lpp.; turpmāk tekstā – “2007. gada pamatnostādnes”), laikposmam no 2007. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim ar Komisijas 2007. gada 27. jūnija lēmumu lietā N421/2006, (turpmāk tekstā – “2007. gada lēmums”) tika apstiprināta trešā shēma (turpmāk tekstā – “III shēma”). Komisija apstiprināja šo shēmu kā saderīgu darbības atbalstu, lai veicinātu Madeiras (Portugāle) kā tālākā reģiona EKL 299. panta 2. punkta (tagad LESD 349. pants) izpratnē ekonomiskās struktūras reģionālo attīstību un dažādošanu.
- 6 III shēma izpaužas kā ienākuma nodokļa samazinājums juridiskām personām (turpmāk tekstā – “INJP”) attiecībā uz peļņu, kas gūta no darbībām, kuras faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā (3 % no 2007. līdz 2009. gadam, 4 % no 2010. līdz 2012. gadam un 5 % no 2013. līdz 2020. gadam), atbrīvojums no pašvaldību un vietējiem nodokļiem, kā arī atbrīvojums no nodokļa, kas jāmaksā par nekustamā īpašuma nodošanu ar mērķi dibināt uzņēmumu MBZ, līdz maksimālajām atbalsta summām, balstoties uz maksimālajām nodokļu bāzes robežvērtībām, kas noteiktas atbalsta saņēmēju gada nodokļu bāzei. Šīs maksimālās robežvērtības tiek noteiktas atkarībā no darba vietu skaita, ko atbalsta saņēmējs saglabā katrā finanšu gadā. Noteiktos apstākļos MBZ BRTZ reģistrētās sabiedrības var saņemt papildu samazinājumu 50 % apmērā no INJP.
- 7 Piekļuve III shēmai tika apstiprināta vienīgi attiecībā uz tām darbībām, kas bija ietvertas sarakstā, kurš iekļauts 2007. gada lēmumā. Turklāt visas finanšu un apdrošināšanas starpniecības darbības un finanšu un apdrošināšanas palīgdarbības, kā arī visas “uzņēmumu grupas iekšējās pakalpojumu” darbības (koordinācijas, naudas līdzekļu un izplatīšanas centri) kā “pakalpojumi, ko sniedz uzņēmumiem, galvenokārt” tika izslēgti no III shēmas piemērošanas jomas.

- 8 III shēmas grozītā redakcija tika apstiprināta ar Komisijas 2013. gada 2. jūlija lēmumu lietā SA.34160 (2011/N) (turpmāk tekstā – “2013. gada lēmums”) laikposmam no 2013. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim. Tajā ir saglabāti tie paši nosacījumi, kas paredzēti III shēmā, ar nosacījumu, ka par 36,7 % tiek palielinātas maksimālās nodokļa bāzes robežvērtības, uz kurām attiektos INJP samazinājums.
- 9 Vēlāk grozītās III shēmas pagarināšana līdz 2014. gada 30. jūnijam tika apstiprināta ar Komisijas 2013. gada 26. novembra lēmumu lietā SA.37668 (2013/N). Minētās shēmas pagarināšana līdz 2014. gada beigām tika apstiprināta ar Komisijas 2014. gada 8. maija lēmumu lietā SA.38586 (2014/N).
- 10 2015. gada 12. martā Komisija, pamatojoties uz LESD 108. panta 1. punktu un Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 17. panta 1. punktu, uzsāka III shēmas uzraudzību attiecībā uz 2012. un 2013. gadu.
- 11 Ar 2018. gada 6. jūlija vēstuli Komisija informēja Portugāles Republiku par savu lēmumu sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru attiecībā uz III shēmu (OV 2019, C 101, 7. lpp.; turpmāk tekstā – “lēmums sākt formālu izmeklēšanas procedūru”).
- 12 Šī procedūra tika sākta tāpēc, ka Komisija šaubījās par, pirmkārt, atbrīvojumu no nodokļiem piemērošanu ienākumiem, kas gūti no darbībām, kuras faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeiras autonomajā reģionā (turpmāk tekstā – “MAR”), un, otrkārt, par saikni starp atbalsta summu un faktisku darba vietu izveidi vai saglabāšanu Madeirā.
- 13 Minētās procedūras beigās Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kura rezolutīvā daļa ir šāda:

“1. pants

Atbalsta shēmu “*Zona Franca da Madeira* (Madeiras Brīvā zona (MBZ) – III shēma”, ciktāl to īstenoja Portugāle, pārkāpjot [2007. gada] lēmumu un [2013. gada] lēmumu, Portugāle pieņēma nelikumīgi, pārkāpjot [LESD] 108. panta 3. punktu, un tā nav saderīga ar iekšējo tirgu.

2. pants

Saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu piešķirtais individuālais atbalsts nav uzskatāms par atbalstu, ja tā piešķiršanas laikā tas atbilst nosacījumiem regulā, kas pieņemta saskaņā ar atbalsta piešķiršanas laikā piemērojamās Regulas (ES) 2015/1588 2. pantu.

3. pants

Saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu piešķirtais individuālais atbalsts, kas tā piešķiršanas laikā atbilst nosacījumiem, kuri paredzēti 1. pantā minētajos lēmumos vai regulā, kas pieņemta saskaņā ar Regulas [...] 2015/1588 1. pantu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu līdz maksimālajai atbalsta intensitātei, kas piemērojama šim atbalsta veidam.

4. pants

1. Portugāle atgūst no atbalsta saņēmējiem nesaderīgo atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 1. pantā minēto shēmu.

[..]

4. Portugāle atceļ nesaderīgo atbalsta shēmu 1. pantā minētajā apmērā un atceļ visus nenokārtotos atbalsta maksājumus no šā lēmuma paziņošanas dienas.

5. *pants*

1. Atbalstu, kas piešķirts 1. pantā minētās shēmas ietvaros, atgūst nekavējoties un faktiski.

2. Portugāle nodrošina, ka šis lēmums tiek īstenots astoņos mēnešos pēc tā paziņošanas dienas.

[..]”

II. Lietas dalībnieku prasījumi

14 Portugāles Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu, kā arī 4.–6. pantu;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

15 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- noraidīt prasību kā nepamatotu;
- piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III. Juridiskais pamatojums

16 Prasības pamatojumam Portugāles Republika izvirza septiņus pamatus.

17 Ar pirmo pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts LESD 107. panta 1. punkts, jo III shēma neesot selektīva.

18 Ar otro pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts LESD 107. panta 1. punkts, jo Komisija nav pierādījusi, ka III shēma ietekmē konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.

19 Ar trešo pamatu, kas ir izvirzīts pakārtoti, Portugāles Republika apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu ir pārkāpts LESD 108. pants un Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 21.–23. pants, ciktāl III shēma būtu jākvalificē par “pastāvošu atbalstu”.

20 Ceturtajā pamatā, kas arī ir izvirzīts pakārtoti, Portugāles Republika atsaucas uz tiesību kļūdu, ciktāl III shēma tika īstenota saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem un LESD 107. un 108. pantu.

- 21 Ar piekto pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu faktos vai nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo nodokļu režīma prasības un to īstenotā uzraudzība, ko veic valsts iestādes, ir piemērota III shēmas kontrolei.
- 22 Sestajā pamatā Portugāles Republika apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu faktos vai nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo tā ir veikusi nosacījuma par darba vietu izveidi vai saglabāšanu pārbaudi.
- 23 Visbeidzot septītajā pamatā Portugāles Republika atsaucas uz Eiropas Savienības tiesību vispārējo principu, it īpaši tiesību uz aizstāvību, tiesiskās drošības, labas pārvaldības, tiesiskās palāvības aizsardzības un samērīguma principa pārkāpumu, Komisijas pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, neiespējamību Portugālei izpildīt apstrīdētajā lēmumā ietverto atgūšanas pienākumu, kā arī Regulas 2015/1589 17. panta pārkāpumu.

A. Par prasības struktūru un pamatiem

- 24 Ņemot vērā Portugāles Republikas izvirzītos pamatus, kas atgādināti iepriekš 16.–23. punktā, kā arī apsvērumus, ko tā iesniedza par ziņojumu tiesas sēdē un kas ir ierakstīti tās protokolā, šī prasība ir jāsaprot kā tāda, kas būtībā sastāv no vienpadsmit pamatiem.
- 25 Pirmais un otrais pamats attiecas uz LESD 107. panta 1. punkta pārkāpumu, jo III shēma, kāda tā tika īstenota, tika kvalificēta par “valsts atbalstu” šīs tiesību normas izpratnē.
- 26 Trešais pamats attiecas uz LESD 108. panta un Regulas 2015/1589 21.–23. panta pārkāpumu, jo III shēma, kāda tā tika īstenota, tika kvalificēta par “jaunu atbalstu” šīs regulas 1. panta c) punkta izpratnē, nevis par “pastāvošu atbalstu” minētās regulas 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē.
- 27 Ceturtais līdz sestais pamats attiecas uz tiesību kļūdām un kļūdām faktos, kā arī pamatojuma neesamību, ciktāl Portugāles Republika īstenoja III shēmu saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem, kā arī LESD 107. un 108. pantu.
- 28 Septītais pamats attiecas uz tiesību uz aizstāvību, tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu pārkāpumu, kā arī uz pamatojuma neesamību, jo Komisija nav ņēmusi vērā vēstuli, ko Portugāles Republika tai nosūtīja 2018. gada 6. aprīlī.
- 29 Astotais pamats attiecas uz tiesiskās drošības, tiesiskās palāvības aizsardzības un labas pārvaldības principu pārkāpumu, jo apstrīdētajā lēmumā Portugāles Republikai ir uzdots atgūt atbalstu, kas atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu.
- 30 Devītais pamats attiecas uz Portugāles Republikas nespēju atgūt atbalstu, kas atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu.
- 31 Desmitais pamats attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija ir piemērojusi ierobežojošu pieeju attiecībā uz nosacījumiem par “darba vietu izveidi un saglabāšanu reģionā” un “faktiski un lielākajā mērā [MAR] veiktu darbību”.
- 32 Vienpadsmitais pamats attiecas uz Regulas 2015/1589 17. panta pārkāpumu, jo ir iestājies noteiktu saskaņā ar III shēmu izmaksāto atbalstu noilgums.

B. Par pirmo un otro pamatu, kas attiecas uz LESD 107. panta 1. punkta pārkāpumu, ciktāl III shēma, kāda tā tika īstenota, tika kvalificēta par “valsts atbalstu”

- 33 Ar pirmo un otro pamatu, kas ir jāizskata kopā, Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā ir pārkāpusi LESD 107. panta 1. punktu, jo III shēmu, kāda tā tika īstenota, tā ir kvalificējusi par “valsts atbalstu” šīs tiesību normas izpratnē. Šajā ziņā tā apgalvo, ka šī shēma neatbilst trim šādi kvalifikācijai nepieciešamajiem nosacījumiem.
- 34 Pirmkārt un pretēji apstrīdētā lēmuma 135. un 136. apsvērumā izdarītajam konstatējumam, III shēma neesot selektīvs raksturs, jo tas esot vispārēja rakstura pasākums, kas iekļaujas Portugāles nodokļu sistēmas vispārējā sistēmā, un tā mērķis ir regulēt situācijas, kuras objektīvi ir pelnījušas neatkarīgu attieksmi.
- 35 Šajā ziņā vispirms Portugāles Republika, atsaucoties uz 1997. gada 9. decembra spriedumu *Tiercé Ladbroke*/Komisija (C-353/95 P, EU:C:1997:596), apgalvo, ka sistēmas raksturs un struktūra var attaisnot atšķirīgu attieksmi salīdzinājumā ar vispārpiemērojamiem tiesību aktiem, ja tiek veikta atsauce ne tikai uz tādiem formāliem elementiem kā attiecīgās teritoriālās vienības autonomijas pakāpe, bet arī uz to, ka pastāv atšķirīga materiāla rakstura situācija, kas attaisno atkāpi no vispārējiem noteikumiem.
- 36 MAR teritorijas īpašais raksturs, ko atzīst gan Portugāles tiesiskais un konstitucionālais regulējums, gan Komisija apstrīdētā lēmuma 193. apsvērumā, pamato atšķirīgu nodokļu režīmu salīdzinājumā ar citām Portugāles teritorijām, lai koriģētu un samazinātu pastāvīgus strukturālos trūkumus, no kuriem cieš uzņēmumi, kas veic savu saimniecisko darbību šajā reģionā.
- 37 Turpinājumā Portugāles Republika uzskata, ka tas, ka pasākums ģeogrāfiski attiecas tikai uz MBZ, tam nepiešķir selektīvu raksturu. Pretējā gadījumā MAR un MBZ atrastos nelabvēlīgākā nodokļu situācijā salīdzinājumā ar citiem Savienības reģioniem, un tas būtu pretrunā Līguma vispārējam mērķim un Savienības politikai, kas ir vērsta uz tālāko reģionu veicināšanu. Līdz ar to Vispārējai tiesai esot jāizvairās piemērot kritēriju, kas neļautu sasniegt šo mērķi.
- 38 Visbeidzot Portugāles Republika apgalvo, ka saskaņā ar 2008. gada 11. septembra spriedumu *UGT-Rioja* u.c. (no C-428/06 līdz C-434/06, EU:C:2008:488, 144. punkts) un 2008. gada 18. decembra spriedumu *Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste/Komisija (T-211/04 un T-215/04, EU:T:2008:595, 115. punkts) atsauces punktam III shēmas selektivitātes novērtēšanai ir jābūt MAR teritorijai, nevis visai Portugāles teritorijai.
- 39 Tas izrietot no fakta, ka MAR konstitucionālajā ziņā ir pietiekama institucionāla, procesuāla un ekonomiska autonomija salīdzinājumā ar Portugāles centrālajām iestādēm. Šī autonomija, kas ļautu tai pielāgot valsts nodokļu sistēmu tās reģionālajām īpatnībām, nekompensējot lēmumu samazināt nodokļu likmi ar citu reģionu vai centrālās valdības atbalstu vai subsīdijām, attaisnojot to, ka III shēma tiek uzskatīta par vispārēji piemērojamu šīs administratīvi teritoriālās infrastruktūras ietvaros.
- 40 Apstrīdētajā lēmumā nenosakot, vai MAR vai MBZ bija pietiekama institucionāla, procesuāla un ekonomiska autonomija, Komisija esot pārkāpusi ne tikai LESD 107. panta 1. punktu, bet arī savu pienākumu norādīt pamatojumu.
- 41 Otrkārt, Komisija neesot pierādījusi, ka III shēma, kāda tā tika īstenota, ir ietekmējusi tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļojusi vai draudējusi izkropļot konkurenci.

- 42 Šajā ziņā Portugāles Republika apgalvo, ka pretēji tam, ko tā ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 215. apsvērumā, Komisijai saskaņā ar judikatūru esot bijis *in concreto* jāveic kvantitatīva un aktualizēta III shēmas ietekmes analīze. Turklāt tai esot bijis jāpierāda būtiska ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, ņemot vērā MAR tālāko raksturu un nelielo ekonomikas apjomu, kuru īpatnības ir atzītas LESD 349. pantā.
- 43 Turklāt Portugāles Republika apgalvo, ka Komisija nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo ir sniegusi vienīgi norādi, ka MBZ reģistrētās sabiedrības veic darbības, kas ir atvērtas starptautiskai konkurencei, lai gan ieinteresētās personas administratīvā procesa laikā esot apgalvojušas pretējo – ka šajā procesā nav atklājušies neviena ieinteresētā persona, kas būtu sūdzējusies par III shēmas īstenošanu, un ka Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) uzskata, ka tālāko reģionu zemā pievilcība nepieļauj izmaiņas tirdzniecībā starp dalībvalstīm.
- 44 Komisija apgalvo, ka pirmais un otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 45 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai Komisija apstrīdētā lēmuma 148. apsvērumā ir pamatoti kvalificējusi III shēmu, kāda tā tika īstenota, par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 46 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts pasākuma kvalificēšanai par “valsts atbalstu” ir nepieciešams, lai būtu izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi. Pirmkārt, pasākumam jābūt saistītam ar valsts iejaukšanos vai tajā ir jāizmanto valsts līdzekļi. Otrkārt, šādi iejaucoties, ir jābūt iespējamībai, ka tiks ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm. Treškārt, ar to ir jāsniedz selektīvas priekšrocības tā saņēmējam. Ceturtkārt, tai ir jābūt tādai, ar ko tiek izkropļota konkurence vai tiek radīti draudi to izkropļot (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *World Duty Free Group* un Spānija/Komisija, C-51/19 P un C-64/19 P, EU:C:2021:793, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Šajā gadījumā Portugāles Republika vienīgi apstrīd, pirmkārt, III shēmas, kāda tā tika īstenota, saņēmējiem piešķirtās priekšrocības selektīvo raksturu un, otrkārt, faktu, ka šī shēma var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, kā arī izkropļot vai draudēt izkropļot konkurenci.
- 48 Pirmkārt, attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības selektīvo raksturu ir skaidri atzīts, ka valsts pasākumi, ar kuriem tiek piešķirta nodokļu priekšrocība un kuri, lai gan nav saistīti ar valsts līdzekļu nodošanu, tomēr rada saņēmējiem finansiāli izdevīgāku stāvokli salīdzinājumā ar pārējiem nodokļu maksātājiem, var sniegt selektīvu priekšrocību to labuma saņēmējiem (skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *World Duty Free Group* un Spānija/Komisija, C-51/19 P un C-64/19 P, EU:C:2021:793, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Šis nosacījums liek noskaidrot, vai konkrētā tiesiskā regulējuma ietvaros attiecīgais valsts pasākums var dot priekšroku “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” salīdzinājumā ar citiem, kuri – no minētā regulējuma mērķa skatpunkta – ir salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā un attiecībā uz kuriem tādējādi tiek piemērota atšķirīga attieksme, ko būtībā var kvalificēt par diskriminējošu (skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *World Duty Free Group* un Spānija/Komisija, C-51/19 P un C-64/19 P, EU:C:2021:793, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Lai to izdarītu, Komisijai pirmām kārtām ir jāidentificē atsaucēs sistēma, proti, “normālais” nodokļu režīms, kas ir piemērojams attiecīgajā dalībvalstī, un pēc tam ir jāpierāda, ka attiecīgais nodokļu pasākums ir atkāpe no minētās atsaucēs sistēmas, ciktāl ar to tiek ieviesta diferenciācija

starp saimnieciskās darbības subjektiem, kuri, ievērojot ar attiecīgo atsauces sistēmu izvirzīto mērķi, atrodas faktiski un juridiski salīdzināmās situācijās (skat. spriedumu, 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei*, C-374/17, EU:C:2018:1024, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 51 Šajā ziņā par atskaites punktu nav obligāti jānosaka attiecīgās dalībvalsts teritorijas robežas, jo pasākums, ar kuru tiek piešķirtas priekšrocības tikai daļai valsts teritorijas, vienīgi šī iemesla dēļ nav uzskatāms par selektīvu. Tādējādi nevar izslēgt, ka ar stingri noteiktiem nosacījumiem valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei ir tiesisks un faktiskais statuss, kas to padara pietiekami autonomu salīdzinājumā ar dalībvalsts centrālo valdību, lai šai valsts noteiktas daļas pārvaldes iestādei, tai pieņemot lēmumus, nevis centrālajai valdībai būtu noteicoša loma, veidojot politisko un ekonomisko vidi, kurā darbojas uzņēmumi, un tas nozīmē, ka atskaites punkts var skart vienīgi attiecīgo ģeogrāfisko apgabalu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 57.–68. punkts, un 2008. gada 11. septembris, *UGT-Rioja* u.c., no C-428/06 līdz C-434/06, EU:C:2008:488, 47.–52. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 52 Visbeidzot, *a priori* selektīvu pasākumu nevar kvalificēt par “valsts atbalstu”, ja attiecīgā dalībvalsts var pierādīt, ka diferenciācija starp atbalsta saņēmējiem uzņēmumiem, kuri – no attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķa skatpunkta – atrodas salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā, ir attaisnota tādā ziņā, ka tā izriet no sistēmas, kurā šie pasākumi ietilpst, rakstura vai struktūras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *World Duty Free Group* un Spānija/Komisija, C-51/19 P un C-64/19 P, EU:C:2021:793, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma 130.–136. apsvēruma, kā arī no Portugāles Republikas rakstveida apsvērumiem izriet, ka III shēmas juridiskais pamats galvenokārt ir *Estatuto dos Benefícios Fiscais* (Nodokļu priekšrocību statūti), kas izveidoti ar 1989. gada 1. jūlija *Decreto-lei nº 215/89* (Dekrētlukums Nr. 215/89; 1989. gada 1. jūlija *Diário da República I*, I sērija, Nr. 149), un 1980. gada 20. oktobra *Decreto-Lei nº 500/80 que autoriza a criação de uma zona franca na Região Autónoma da Madeira* (Dekrētlukums Nr. 500/80, ar kuru tiek atļauta Madeiras Autonomā reģiona brīvās zonas izveide; 1980. gada 20. oktobra *Diário da República I*, I sērija, Nr. 243/1980).
- 54 Turklāt apstrīdētā lēmuma 10.–17. apsvērumā, ko Portugāles Republika nav apstrīdējusi, ir precizēts, ka III shēmā ir paredzēta priekšrocība, kas izpaužas kā INJP samazinājums, par labu MBZ reģistrētajām sabiedrībām, kurām ir jāveic noteiktas saimnieciskās darbības, kas izsmēloši uzskaitītas 2007. gada lēmumam pievienotajā sarakstā un no kurām ir izslēgtas it īpaši visas finanšu starpniecības un apdrošināšanas darbības un palīgdarbības finanšu un apdrošināšanas jomā, kā arī visas “uzņēmumu grupas iekšējās pakalpojumu” darbības (koordinācijas, naudas līdzekļu un izplatīšanas centri).
- 55 No tā izriet, ka ne visas sabiedrības, bet tikai dažas no tām var reģistrēties MBZ un ka tikai šīs MBZ reģistrētās sabiedrības, izņemot sabiedrības, kas reģistrētas citos MAR vai Portugāles teritorijas daļās, var saņemt III shēmā paredzētos nodokļu samazinājumus.
- 56 Līdz ar to Komisija apstrīdētā lēmuma 134. un 135. apsvērumā ir pamatoti uzskatījusi, ka III shēmā paredzētajām nodokļu priekšrocībām ir selektīvs raksturs, jo iepriekš 49. punktā atgādinātās judikatūras izpratnē tās var sniegt priekšrocības noteiktiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai salīdzinājumā ar citiem, kuri, ņemot vērā minētās shēmas mērķi, atrodas faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā un kuriem tādējādi tiek piemērota atšķirīga attieksme, kas būtībā var tikt kvalificēta kā diskriminējoša.

- 57 Šajā ziņā Portugāles Republikas apgalvojums, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, nosakot atskaites punktu III shēmas selektīvā rakstura novērtēšanai, nevar grozīt šo secinājumu.
- 58 Proti, pat pieņemot, ka atskaites punkts, lai izvērtētu šīs shēmas selektīvo raksturu, varētu būt MAR teritorijas konteksts, ar Komisijas norādīto faktu, ka uzņēmumi, kas reģistrēti MAR teritorijā, bet atrodas ārpus MBZ, nevar gūt labumu no minētās shēmas, pietiek, lai pierādītu šīs shēmas selektīvo raksturu un atņemtu pamatojumu Portugāles Republikas apgalvojumam par apstrīdētā lēmuma pamatojuma trūkumu šajā jautājumā.
- 59 Tāpat Portugāles Republika nevar lietderīgi atsaukties uz to, ka III shēma ir pamatota ar Portugāles nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru, jo tā mērķis ir mazināt pastāvīgus trūkumus, ar kuriem saskaras uzņēmumi, kas veic savu darbību MAR.
- 60 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts intervences pasākuma mērķis nav pietiekams, lai uzreiz to nekvalificētu par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ciktāl šajā tiesību normā valsts intervences pasākumi netiek nošķirti atkarībā no to iemesliem vai mērķiem, bet gan tiek definēti atkarībā no to sekām (spriedums, 1974. gada 2. jūlijs, Itālija/Komisija, 173/73, EU:C:1974:71, 27. punkts; skat. arī spriedumu, 2022. gada 25. janvāris, Komisija/*European Food u.c.*, C-638/19 P, EU:C:2022:50, 122. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Turklāt tas vien, ka reģionālā nodokļu sistēma ir izveidota tā, lai novērstu nevienlīdzību, kas saistīta ar insularitāti, neļauj uzskatīt, ka visas šajā ziņā piešķirtās nodokļu priekšrocības ir pamatotas ar valsts nodokļu sistēmas raksturu un struktūru. Tādējādi ar to vien, ka darbība tiek veikta, pamatojoties uz reģionālās attīstības vai sociālās kohēzijas politiku, nepietiek, lai šīs politikas ietvaros veikts pasākums tiktu uzskatīts par pamatotu tikai šī iemesla dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 82. punkts).
- 62 Gan administratīvajā procesā, kura rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, gan šajā prasībā Vispārējā tiesā Portugāles Republika pauda vienīgi vispārējus apgalvojumus par to, ka MAR ir trūkumi, un nepieciešamību ņemt vērā tās tālākā reģiona statusu, kas atzīts LESD 349. pantā.
- 63 Līdz ar to Portugāles Republika nav pierādījusi, kādā veidā III shēma – it īpaši tāpēc, ka to nepiemēro MAR reģistrētām sabiedrībām, kuras nav reģistrētas MBZ, – bija pamatota ar Portugāles nodokļu sistēmas raksturu vai struktūru.
- 64 Turklāt, pieņemot, ka Portugāles Republika ar savu argumentāciju tiecas aicināt Vispārējo tiesu vienīgi taisnīguma iemesla dēļ atkāpties no LESD 107. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, pietiek norādīt, ka Vispārējā tiesa, veicot LESD 263. pantā paredzēto pārbaudi, tāpat kā Komisija, nevar atkāpties no Līguma normām (pēc analogijas skat. spriedumu, 2000. gada 5. oktobris, Vācija/Komisija, C-288/96, EU:C:2000:537, 62. punkts).
- 65 Līdz ar to Komisija apstrīdētā lēmuma 136. apsvērumā pamatoti konstatēja, ka ar III shēmu, kāda tā tika īstenota, atbalsta saņēmējiem tika piešķirta selektīva priekšrocība.
- 66 Otrām kārtām, attiecībā uz nosacījumiem par ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm esamību, kā arī uz konkurenci ir jāatgādina, ka ir jāpierāda nevis attiecīgā atbalsta faktiskā ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiskā konkurences izkropļošana, kā to apgalvo Portugāles Republika, bet gan tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci (spriedums, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia*

Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, 78. punkts), kas Komisijai vismaz ir jāizvērtē sava lēmuma pamatojumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 88. punkts).

- 67 Šajā ziņā, ja dalībvalsts piešķirtais atbalsts stiprina kādu uzņēmumu stāvokli salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kuri konkurē tirdzniecībā starp dalībvalstīm, ir jāuzskata, ka atbalsts ietekmē šo tirdzniecību (spriedums, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 79. punkts).
- 68 Jautājumā par konkurences izkropļošanas nosacījumu ir jāuzsver, ka atbalsts, ar ko ir paredzēts uzņēmumu atbrīvot no izmaksām, kuras tam parastos apstākļos būtu jāsedz saistībā ar ikdienas pārvaldību vai parasto darbību, kuru vidū ir arī darbības atbalsts, kāds tiek izmaksāts saskaņā ar III shēmu, principā rada konkurences apstākļu izkropļojumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 9. jūnijs, *Comitato "Venezia vuole vivere" u.c./Komisija*, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 136. punkts, un 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 80. punkts).
- 69 Būtībā atgādinot iepriekš minēto judikatūru un apstrīdētā lēmuma 139. apsvērumā konstatējot, ka MBZ reģistrētās sabiedrības veic darbības, kas ir atvērtas starptautiskai konkurencei, Komisija ir izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu. Turklāt no apstrīdētā lēmuma pamatojuma izriet, ka Komisija ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka šajā gadījumā III shēma, kāda tā tika īstenota, varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci.
- 70 Portugāles Republikas norādītie un iepriekš 43. punktā atgādinātie apstākļi nevar atspēkot šo secinājumu, ne arī noteikt Komisijai stingrāku pienākumu norādīt pamatojumu.
- 71 Proti, Komisijas izdarītais secinājums ir jāskata, ņemot vērā tostarp lēmuma par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu 15. punktu, precizējumus, ko pati Portugāles Republika sniegusi savos rakstveida apsvērumos, kā arī tiesas sēdē, saskaņā ar kuriem III shēma tika izstrādāta, lai piesaistītu ārvalstu ieguldījumus un starptautisku pakalpojumu attīstību, vai arī to, ka III shēma aptver Madeiras Starptautisko biznesa centru un Madeiras Starptautisko kuģniecības reģistru.
- 72 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmais un otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

C. Par trešo pamatu, kas attiecas uz LESD 108. panta un Regulas 2015/1589 21.–23. panta pārkāpumu, jo III shēma, kāda tā tika īstenota, tika kvalificēta par “jaunu atbalstu” šīs regulas 1. panta c) punkta izpratnē, nevis par “pastāvošu atbalstu” minētās regulas 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē

- 73 Ar trešo pamatu, kas izvirzīts pakārtoti, Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā ir pārkāpusi LESD 108. panta 1. punktu un Regulas 2015/1589 21.–23. pantu, kvalificējot III shēmu, kāda tā tika īstenota, par “jaunu atbalstu” šīs regulas 1. panta c) punkta izpratnē un tādējādi esot uzsākusi LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru.
- 74 Portugāles Republika uzskata, ka Komisijai – gluži pretēji – III shēmu, kāda tā tika īstenota, vajadzējis kvalificēt par “pastāvošu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē, proti, atbalstu, kas īstenots pirms tās pievienošanās un joprojām ir piemērojams pēc tās pievienošanās. Līdz ar to Komisijai attiecīgā gadījumā vajadzējis sākt LESD 108. panta 1. punktā paredzēto pastāvošu atbalsta shēmu pastāvīgo pārskata procedūru.

- 75 Šajā ziņā Portugāles Republika apgalvo, ka MBZ tika izveidota pirms tās pievienošanās Eiropas Ekonomikas kopienai (EEK) 1986. gada 1. janvārī, ka kopš šī datuma tā būtiski nav mainījusi MBZ shēmu un ka veiktās izmaiņas ir izraisījušas shēmas piemērojamības ierobežošanu un ir izrādījušās saderīgas ar Komisijas reģionālā atbalsta pamatnostādņu secīgām redakcijām. Konkrētāk, attiecībā uz prasību izveidot vai saglabāt darba vietas Portugāles Republika norāda, ka šī prasība tika iekļauta Komisijas spiediena ietekmē un pretēji tās iestāžu pārliecībai.
- 76 Portugāles Republika piebilst, ka sarunās par tās pievienošanos Savienības iestādēm tika sniegts ieteikums pievērst īpašu uzmanību MAR ekonomiskās un sociālās attīstības politikai. Turklāt Akts par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanās nosacījumiem un Līgumu pielāgojumiem (OV 1985, L 302, 23. lpp.) ietverot skaidru atrunu attiecībā uz MBZ un neparedzot konkrētus grozījumus Dekrētlukumā Nr. 500/80.
- 77 Komisija uzskata, ka trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 78 Vispirms ir jāatgādina, ka ar LESD 107. un 108. pantu ieviestās valsts atbalsta kontroles sistēmas ietvaros procedūra atšķiras atkarībā no tā, vai atbalsts ir pastāvošs vai jauns. Lai gan saskaņā ar LESD 108. panta 1. punktu “pastāvošais atbalsts” var tikt likumīgi īstenots, kamēr Komisija nav konstatējusi tā nesaderību, un uz to attiecas šajā pašā tiesību normā paredzētā pastāvīgās pārskatīšanas procedūra, LESD 108. panta 3. punktā ir paredzēts, ka plāni piešķirt “jaunu atbalstu” vai mainīt “pastāvošu atbalstu” ir laikus jādara zināmi Komisijai, un tos nevar īstenot, kamēr nav pieņemts galīgs pozitīvs lēmums saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 79 No Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izriet, ka “jauns atbalsts” ir “jebkurš atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi”.
- 80 Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 2004, L 140, 1. lpp.), 4. panta 1. punktā izmaiņas pastāvošā atbalstā minētā Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izpratnē ir kvalificētas kā jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 81 Lai novērtētu, vai pastāvošajā atbalstā veiktās izmaiņas ir būtiskas, ir jāpārbauda, vai šīs izmaiņas ir ietekmējušas šo shēmu veidojošos elementus, kā, piemēram, saņēmēju loku, finanšu atbalsta mērķi vai arī šī atbalsta avotu un tā apmēru (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 13. decembris, *Rittinger u.c.*, C-492/17, EU:C:2018:1019, 60.–63. punkts, un 2021. gada 14. aprīlis, *Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe* un *CarePool Hannover*/Komisija, T-69/18, EU:T:2021:189, 191. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 82 Šajā lietā Komisija apstrīdētā lēmuma 144. apsvērumā ir norādījusi, ka sākotnējā MBZ shēmā bija izdarītas izmaiņas, kas II shēmas ietvaros attiecās uz prasību izveidot vai saglabāt darba vietas, par noteiktu darbību izslēgšanu no šīs shēmas piemērošanas jomas, par pakāpenisku atbalsta samazināšanu, kā arī par papildu samazinājuma pievienošanu BRTZ reģistrētajiem uzņēmumiem. Tā arī norādīja, ka III shēmā bija paredzēts palielināt maksimālās nodokļa bāzes robežvērtības, uz kurām attiecas nodokļu samazinājums.

- 83 Pretēji tam, ko apgalvo Portugāles Republika, šādas izmaiņas ir būtiskas, jo tās attiecas uz sākotnējās MBZ shēmas pamatelementiem un it īpaši uz atbalsta saņēmēju loku, kā arī uz attiecīgajām summām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 26. novembris, *Comunidad Autónoma del País Vasco un Itelazpi*/Komisija, T-462/13, EU:T:2015:902, 149. un 150. punkts).
- 84 Šādu secinājumu nevar atspēkot ar Portugāles Republikas apgalvojumu, saskaņā ar kuru šīs izmaiņas attiecās vienīgi uz sākotnējās MBZ shēmas piemērošanas jomas ierobežošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 14. novembris, *Dilly's Wellnesshotel*, C-585/17, EU:C:2019:969, 59. punkts). Papildus tam, ka šim apgalvojumam pretrunā ir sākotnējās MBZ shēmas vēlākās izmaiņas, kuru rezultātā tostarp tika pievienoti nodokļa samazinājumi un maksimālo nodokļa bāzes robežvērtību palielināšana, izmaiņu būtiskā rakstura vērtējums nav atkarīgs no jautājuma par to, vai šīs izmaiņas izraisa attiecīgā atbalsta piemērošanas jomas paplašināšanu vai ierobežošanu. Šī vērtējuma vajadzībām nozīme ir tikai tam, vai izmaiņas var ietekmēt pašu sākotnējās shēmas būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 14. aprīlis, *Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe un CarePool Hannover*/Komisija, T-69/18, EU:T:2021:189, 190. punkts un tajā minētā judikatūra). Tā tas ir attiecībā uz dažādām izmaiņām, kas sākotnējā MBZ shēmā ir veiktas ar II un III shēmu.
- 85 Tāpat Portugāles Republika nevar lietderīgi atsaukties uz faktu, ka minētās izmaiņas esot saderīgas ar vēlākajām Komisijas reģionālā atbalsta pamatnostādņu redakcijām, vai arī tās esot jāizvērtē, pienācīgi ņemot vērā ieteikumu, kas sniegts Savienības iestādēm, pievērst īpašu uzmanību MAR ekonomiskās un sociālās attīstības politikai. Proti, šādiem apstākļiem nav nekāda sakara ar attiecīgā atbalsta juridisko kvalifikāciju par “jaunu atbalstu” vai par “pastāvošu atbalstu”.
- 86 Nav nozīmes arī Portugāles Republikas norādītajam faktam, saskaņā ar kuru prasību izveidot vai saglabāt darba vietas tā esot izpildījusi Komisijas spiediena rezultātā. Šajā ziņā no Komisijas 2002. gada 11. decembra lēmuma lietā N222a/2002 (turpmāk tekstā – “2002. gada lēmums”) izriet, ka pati Portugāles Republika šo prasību iekļāva II shēmas projektā, kas Komisijai paziņots 2002. gada 12. martā.
- 87 Līdz ar to, nepastāvot vajadzībai noteikt, vai MBZ shēma faktiski tika īstenota pirms Portugāles Republikas pievienošanās EEK vai ka uz to tika attiecināts tieši izteiktais nosacījums, kas ietverts Aktā par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanās nosacījumiem un Līgumu pielāgojumiem, katrā ziņā ir jānorāda, ka izmaiņas, kas shēmā ir izdarītas pēc 1986. gada 1. janvāra ar II un III shēmu, neļauj to kvalificēt par “pastāvošu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) apakšpunkta izpratnē, kā to apstrīdētā lēmuma 145. apsvērumā ir atzinusi Komisija.
- 88 Līdz ar to Portugāles Republika nevar pārņemt Komisijai, ka tā ir pārņēmusi LESD 108. panta 1. punktu un Regulas 2015/1589 21.–23. pantu, kvalificējot III shēmu, kāda tā tika īstenota, drīzāk par “jaunu atbalstu”, nevis par “pastāvošu atbalstu” un attiecīgā gadījumā neuzsākdama pastāvošo atbalsta shēmu pastāvīgās pārskatīšanas procedūru.
- 89 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

D. Par ceturto līdz sesto pamatu, kas attiecas uz tiesību kļūdām un kļūdām faktos, kā arī pamatojuma neesamību, ciktāl Portugāles Republika īstenojusi III shēmu saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem, kā arī LESD 107. un 108. pantu

1. Par ceturto līdz sestā pamata priekšmetu

- 90 Ar ceturto līdz sesto pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka Komisija ir pieļāvusi tiesību kļūdas un kļūdas faktos, kā arī neesot izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo Portugāles Republika III shēmu īstenojusi saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem, kā arī LESD 107. un 108. pantu.
- 91 Portugāles Republika uzskata, ka šie Komisijas secinājumi ir kļūdaini trīs aspektos.
- 92 Pirmkārt, Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, ciktāl tā 2007. gada un 2013. gada lēmumus ir interpretējusi tādējādi, ka ar to III shēmā paredzēto atbalstu ir atļauts izmaksāt tikai attiecībā uz MBZ reģistrēto sabiedrību peļņu, kas gūta no “darbībām, kuras faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”, nevis attiecībā uz visām to darbībām – pat tām, kas veiktas ārpus šī reģiona (ceturtais pamats).
- 93 Otrkārt, Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu faktos un nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo Komisija uzskatījusi, ka Portugāles iestādes nav īstenojušas pielāgotas un efektīvas nodokļu pārbaudes, lai pārbaudītu, vai saņēmēji ievēro III shēmā paredzētos atbalsta izmaksas nosacījumus (piektais pamats).
- 94 Treškārt, Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi kļūdu faktos un nav izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, jo tā uzskatījusi, ka III shēmas īstenošanā Portugāles iestādes ir nepareizi interpretējušas nosacījumu par “darba vietu saglabāšanu vai izveidošanu” un šajā ziņā ir veikušas nepietiekamas pārbaudes (sestais pamats).
- 95 Attiecībā uz apgalvojumu par LESD 107. panta pārkāpumu Portugāles Republika, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu tiesas sēdē, aicinot to norādīt savu procesuālo rakstu punktus, kas pamato šo apgalvojumu, norādīja, ka šī tiesību norma ir minēta prasības pieteikuma 121. punktā, kurā ir atkārtots apstrīdētā lēmuma rezolūīvās daļas 1. pants, kurā šāda norāde tomēr nav ietverta, kā arī tās ceturto pamata nosaukumā, neidentificējot citus savu procesuālo rakstu daļas, lai pamatotu šo apgalvojumu.
- 96 Turklāt ir jānorāda, ka Portugāles Republika nav iesniegusi nevienu pierādījumu, lai apstrīdētu konstatējumu par III shēmas, kāda tā tika īstenota, nesaderību, ko Komisija, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punktu, ir izdarījusi apstrīdētā lēmuma 206. apsvērumā.
- 97 Līdz ar to Portugāles Republikas apgalvojums par LESD 107. panta pārkāpumu, pieņemot, ka tas attiecas uz LESD 107. panta 3. punkta pārkāpumu, neatbilst Vispārējās tiesas Reglamenta 76. panta d) punktā paredzētajām prasībām un tāpēc ir jānoraida kā nepieņemams.
- 98 Līdz ar to ceturtais līdz sestais pamats ir jāsaprot kā tādi, kuru mērķis būtībā ir apstrīdēt apstrīdētā lēmuma 180. apsvērumā izdarīto konstatējumu, saskaņā ar kuru “MBZ shēma, kāda tā tika īstenota, pārkāpj Komisijas 2007. un 2013. gada lēmumus, ar kuriem tika apstiprināta III shēma, un tāpēc tā ir prettiesiska” LESD 108. panta 3. punkta izpratnē.

- 99 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Regulas 2015/1589 1. panta c) punktā ir paredzēts, ka “jauns atbalsts” ir “atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi”.
- 100 No tā izriet: ja prasītāja uzskata, ka Komisija ir kļūdaini uzskatījusi, ka noteikumi par individuālu atbalstu izmaksu saskaņā ar iepriekš atļautu atbalsta shēmu nav saderīgi ar šo iepriekšējo atļauju, šīs lietas dalībnieces argumentācija ir jāsaprot tādējādi, ka ar tiem tiek kritizēts fakts, ka Komisija ir atteikusies atzīt minētajam atbalstam “pastāvoša atbalsta” juridisko kvalifikāciju Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta izpratnē, proti, atbalsta shēmas un individuāla atbalsta, ko atļāvusi Komisija vai Eiropas Savienības Padome, kvalifikāciju.
- 101 Līdz ar to, pienācīgi ņemot vērā Portugāles Republikas izteiktos apsvērumus par ziņojumu tiesas sēdē, argumentācija, ko tā izvirzījusi ceturtajā līdz sestajā pamatā, ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek apstrīdēts tas, ka apstrīdētā lēmuma 150.–180. un 228. apsvērumā Komisija III shēmu, kāda tā tika īstenota, nav pielīdzinājusi “pastāvošam atbalstam” Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta izpratnē, kura saderība bija jāizvērtē pastāvošo atbalsta shēmu pastāvīgās pārskatīšanas procedūras ietvaros, kas paredzēta LESD 108. panta 1. punktā, bet apstrīdētā lēmuma 180. apsvērumā to kvalificējusi par “nelikumīgu atbalstu” un tādējādi par “jaunu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izpratnē, kas izmaksāts, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu.

2. Par ceturto līdz sestā pamata pamatotību

- 102 Kā norādīts iepriekš 91. punktā, Komisijas secinājums, saskaņā ar kuru Portugāles Republika III shēmu īstenojusi saskaņā ar noteikumiem, kas atšķiras no tiem, kurus tā paziņoja un kuri tika apstiprināti ar 2007. un 2013. gada lēmumiem, esot kļūdaini trīs aspektos.

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 103 Pirmkārt, Portugāles Republika uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi tiesību kļūdu, interpretējot 2007. un 2013. gada lēmumos paredzēto nosacījumu, saskaņā ar kuru III shēmā paredzētie INJP samazinājumi var attiekties tikai uz peļņu, kas gūta no darbībām, “kuras faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”.
- 104 Šajā ziņā Portugāles Republika apstrīd Komisijas vērtējumu, saskaņā ar kuru MBZ reģistrēto sabiedrību ārpus šī reģiona veiktām darbībām nevar piemērot INJP samazinājumu.
- 105 Vispirms, piekritis, ka saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem III shēmā paredzētās nodokļu priekšrocības attiecas uz “darbībām, kuras faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā” un ka sarunu par šo shēmu laikā Portugāles Republika faktiski ir apņēmusies nodrošināt, ka tikai šīm darbībām tiek piemērots INJP samazinājums, tā norāda, ka tā nekad nav slēpusi no Komisijas, ka nodokļu maksātājiem, kuru juridiskā adrese vai faktiskais vadības centrs atrodas MAR, tika noteikts nodoklis par visām viņu darbībām. Tā piebilst, ka Portugāles iestāžu ieskatā MBZ shēma vienmēr ir bijusi paredzēta, lai “piesaistītu” ārvalstu ieguldījumu un attīstītu starptautiskus pakalpojumus, nevis lai tieši kompensētu papildu izmaksas, kas saistītas ar MAR situāciju, vai arī izveidotu darba vietas. Taču neesot iespējams nodalīt 2007. un 2013. gada lēmumu interpretāciju no Portugāles iestāžu pieņemtajām nostājām administratīvajos procesos, kuru rezultātā tika

- pieņemti šie lēmumi, kuru ietvaros tās esot ierosinājušas, lai MBZ shēma tiktu paplašināta, pārsniedzot stingru samērīguma attiecību starp papildu izmaksām, kādas ir uzņēmumiem, kuri darbojas MAR.
- 106 Tādējādi 2007. un 2013. gada lēmumu interpretācijā būtu jāvadās pēc MBZ shēmas ekonomiskās būtības, kas galvenokārt izpaužas kā šīs shēmas ieguldījums MAR bruto iekšzemes kopproduktā (IKP) un mazākā mērā – darba vietu radīšanā vai saglabāšanā vai nodokļu ieņēmumu iekasēšanā, un tas Komisijai vienmēr esot bijis zināms. Turklāt Portugāles Republika norāda, ka MBZ nodokļu priekšrocības ir ievērojami zemākas par papildu izmaksām, kas izriet no tās atrašanās vietas, kas ir perifērijā.
- 107 Līdz ar to Portugāles Republika uzskata, ka prasība par to, lai darbības, uz kurām attiecas III shēma, “faktiski un lielākajā mērā tiktu veiktas Madeirā”, nevarot nenozīmēt, ka attiecīgajām darba vietām jābūt un saimnieciskajai darbībai noteikti ir jānorisinās šī reģiona robežās.
- 108 Turklāt Portugāles Republika uzskata, ka darbības, kas “faktiski un lielākajā mērā tiek veiktas Madeirā”, jēdziena interpretācijai ir jāatbilst Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) “noteikumiem”, it īpaši tās rīcības plānam attiecībā uz cīņu pret nodokļa bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu. Saskaņā ar pēdējiem minētajiem nevienā regulā neesot prasīts, lai pastāvētu galīga juridiska vai faktiska saikne starp attiecīgajā īpašajā ekonomiskajā zonā veikto reālo saimniecisko darbību un peļņu, attiecībā uz kuru tiek piešķirta nodokļu priekšrocība.
- 109 Līdz ar to Portugāles Republika varot uzskatīt, ka darbība “faktiski un lielākajā mērā tiek veikta Madeirā”, ja tā tajā faktiski tiek veikta vai ja uzņēmumam, kas to veic, ir vai nu juridiskā adrese, darbinieki un atbilstoši paša resursi, vai faktiski un efektīvi lēmumu pieņemšanas centrs, un nevar prasīt, lai visi darbinieki tajā veiktu savus pienākumus pastāvīgi vai lai darbība tiktu ierobežota ar tās teritoriju.
- 110 Visbeidzot Portugāles Republika norāda, ka prasība, saskaņā ar kuru MBZ reģistrētas sabiedrības var saņemt nodokļu samazinājumus tikai par darbību, ko tās veic MAR, liek Komisijai noteikt papildu nosacījumus bez pietiekama pamatojuma, it īpaši tās pamatnostādnēs par reģionālo atbalstu un tās paziņojumos tālākajiem reģioniem. Šī prasība palielinātu arī no II un III shēmas izrietošo nelabvēlīgo ietekmi un varētu pat izraisīt MBZ iznīcināšanu, lai gan LESD 349. panta īstenošanai būtu jāpastiprina šim reģionam sniegtais atbalsts.
- 111 Turklāt šī prasība esot pretrunā judikatūrai, kā arī Komisijas iepriekšējai lēmumpieņemšanas praksei, kas ļautu ņemt vērā atbalsta seku iedarbību, proti, to, ka atbalsts, kas attiecas uz ārpus reģiona veiktām darbībām, var ievērojami gūt labumu šajā reģionā. Turklāt tieši šajā ziņā 2007. gada lēmumā Komisija esot paziņojusi, ka III shēma ir piemērojama vienvērtīgi gan uzņēmumiem rezidentiem, gan uzņēmumiem, kas nav Portugāles rezidenti. Minētā prasība esot pretrunā brīvas pārvietošanās principiem, jo tā ierobežojot darba ņēmēja, kurš ir nodarbināts uzņēmumā, kuram ir licence MBZ, iespēju veikt savu profesionālo darbību citā dalībvalstī vai trešā valstī, kā arī iespēju attiecīgajai sabiedrībai sniegt pakalpojumus ārpus MAR.
- 112 Otrkārt, Portugāles Republika apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta kļūda faktos un nav izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, jo Komisija uzskatījusi, ka Portugāles iestādes nav īstenojušas pielāgotas un efektīvas nodokļu pārbaudes, lai pārliecinātos, vai saņēmēji ir izpildījuši III shēmā paredzētos atbalsta izmaksas nosacījumus.

- 113 Šajā ziņā Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā apstrīdētā lēmuma 178. apsvērumā ir uzskatījusi, ka Portugāles iestāžu veiktās pārbaudes bija neefektīvas, pirmkārt, “attiecībā uz precīzu katra [MBZ] [III shēmas] atbalsta saņēmēja nodrošināto darbvietu skaita aprēķinu un[,otrkārt,] novērtējumu par saistību starp radītajām darbvietām un darbībām, kas faktiski un lielākajā mērā veiktas Madeirā”.
- 114 Lai pamatotu šo argumentu, Portugāles Republika apgalvo, ka Portugāles nodokļu sistēma paredz, ka III shēmas priekšrocību izmantošana ir saistīta ar atsevišķu grāmatvedības uzskaiti attiecībā uz MBZ gūtajiem ienākumiem, papildu nodokļu pienākumiem, kā arī 2007. un 2013. gada lēmumos paredzēto nosacījumu efektīvas uzraudzības un kontroles mehānismiem.
- 115 Portugāles Republika piebilst, ka attiecībā uz MBZ reģistrētajiem uzņēmumiem MAR nodokļu un nodokļu lietu pārvalde veic vairākas stingras un sistemātiskas pārbaudes, it īpaši, salīdzinot informāciju, kas iegūta saistībā ar papildu pienākumiem nodokļu jomā, un veicot korekcijas attiecībā uz nozīmīgām summām.
- 116 Treškārt, Portugāles Republika apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta kļūda faktos un nav izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, jo Komisija uzskatījusi, ka III shēmas īstenošanā Portugāles iestādes ir nepareizi interpretējušas nosacījumu par “darba vietu saglabāšanu vai izveidi” un šajā ziņā veikušas nepietiekamas pārbaudes.
- 117 Portugāles Republika pārmet Komisijai, ka tā apstrīdētā lēmuma 178. apsvērumā būtībā ir uzskatījusi, ka, lai veiktu precīzu katra III shēmas atbalsta saņēmēja izveidoto vai saglabāto darbvietu skaita aprēķinu, Portugāles iestādēm esot bijis jāizmanto darba vietu noteikšanas metode, ievērojot “pilnas slodzes ekvivalentu” (PSE) un “gada darba vienības” (GDV).
- 118 Šajā ziņā Portugāles Republika apgalvo, ka, tā kā Savienības līmenī nepastāv vienots jēdziens, katrai dalībvalstij saskaņā ar tās tiesību aktiem ir jānosaka jēdziena “darba vieta” piemērojamība. Līdz ar to Portugāles iestādes varēja ņemt vērā uz nenoteiktu laiku noslēgtus darba līgumus, periodiska darba, pagaidu darba, teledarba un nepilna darba laika darba līgumus. Šajā ziņā tā piebilst, ka tika veiktas vairākas atbilstošas un stingras pārbaudes, kuru rezultātā tika veiktas būtiskas nodokļu korekcijas, lai pārbaudītu III shēmas atbalsta saņēmēju sniegto deklarāciju atbilstību jēdzienam “darba vieta” Portugāles tiesību izpratnē.
- 119 Visbeidzot Portugāles Republika uzsver, ka, pat pieņemot, ka būtu jāievēro Komisijas pieeja, Portugāles iestādes katrā ziņā ir veikušas pārbaudes, kuru ietvaros darbinieku skaits tika aprēķināts atbilstoši GDV metodei.
- 120 Komisija uzskata, ka ceturtais līdz sestais ir jānoraida kā nepamatots.

b) Vispārējās tiesas vērtējums

- 121 Jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 108. panta 1. punktu “pastāvošu atbalstu” var likumīgi īstenot, kamēr Komisija nav konstatējusi tā nesaderību un uz to attiecas šajā pašā tiesību normā paredzētā pastāvīgās pārskatīšanas procedūra. Savukārt LESD 108. panta 3. punktā ir paredzēts, ka par projektiem, ar ko ir plānots ieviest “jaunu atbalstu” vai grozīt “pastāvošu atbalstu”, iepriekš laikus ir jāpaziņo Komisijai un tos nevar īstenot, pirms procedūra nav beigusies ar galīgu lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 122 No šīs judikatūras, lasot to kopsakarā ar Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktu, izriet, ka uz atļautu – tātad pastāvošu – atbalsta shēmu vairs neattiecas lēmums, ar kuru tā ir atļauta, un tādējādi tā ir “jauns atbalsts”, ja attiecīgā dalībvalsts īsteno šo atbalsta shēmu, ko, protams, ir atļāvusi Komisija, bet saskaņā ar noteikumiem, kas būtiski atšķiras no tiem, kuri paredzēti šīs dalībvalsts paziņotās atbalsta shēmas projektā, un tādējādi ir būtiski atšķirīgi no noteikumiem, kurus Komisija ņēma vērā, nosakot šīs shēmas saderību.
- 123 Tādējādi pastāvošā atbalsta shēma Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta izpratnē, kāda ir atļauta ar 2007. un 2013. gada lēmumiem un kas ir tikusi būtiski mainīta un īstenota, pārskāpjot Komisijas iepriekš apstiprinātos maksāšanas nosacījumus, vairs nevar tikt uzskatīta par atļautu un tādējādi pilnībā zaudē savu kvalifikāciju par pastāvošu atbalsta shēmu (pēc analogijas attiecībā uz nosacījuma, kas skaidri paredzēts Komisijas lēmumā, lai nodrošinātu attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, neievērošanu skat. spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, 47. un 54. punkts).
- 124 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jānosaka, vai apstrīdētā lēmuma 180., 211. un 228. apsvērumā, kā arī 1. pantā Komisija varēja pamatoti secināt, ka Portugāles Republika III shēmu ir īstenojusi, pārskāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus, un līdz ar to uzskatīt, ka šī shēma, kāda tā tika īstenota, būtiski atšķiras no tās, kas atļauta ar šiem lēmumiem, un tādējādi ir jauns atbalsts, ko šī dalībvalsts īstenojusi, pārskāpjot LESD 108. panta 3. punktu.
- 125 Šajā ziņā ir secīgi jāpārbauda, vai Komisija varēja pamatoti uzskatīt, pirmkārt, ka vienīgi darbības, kas “faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”, deva tiesības uz atbalstu, kas atļauts ar 2007. un 2013. gada lēmumiem (apstrīdētā lēmuma 151.–167. apsvērumi), otrkārt, ka aprēķina metode, ko Portugāles iestādes izmantoja, lai noteiktu katra III shēmas atbalsta saņēmēja izveidotās vai saglabātās darba vietas, neļāva efektīvi kontrolēt šīs shēmas pareizu īstenošanu (apstrīdētā lēmuma 168.–178. apsvērumi) un, treškārt, Portugāles iestāžu veiktās nodokļu pārbaudes neļāva efektīvi uzraudzīt minētās shēmas pareizu īstenošanu (apstrīdētā lēmuma 165., 176. un 178. apsvērumi).

1) Par nosacījumu par tās peļņas izcelsmi, kurai piemērojama INJP samazināšana

- 126 Vispirms ir jānorāda, ka savos procesuālajos rakstos Portugāles Republika ir skaidri atzinusi, ka “2007. gada un 2013. gada lēmumi paredz[ēja], ka nodokļu priekšrocības, kas atbilst [INJP] samazināšanai, [bija] piemērojamas “priekšrocībām, kas izriet no Madeirā faktiski un lielākajā mērā veiktām darbībām””.
- 127 No tā izriet, ka Portugāles Republika atsauca vienīgi uz to, ka, neraugoties uz III shēmas, kā arī 2007. un 2013. gada lēmumu formulējumu, tā, nepārskāpjot šos lēmumus, III shēmu varēja piemērot sabiedrībām, kuras, protams, ir reģistrētas MBZ, bet kuru darbība tika veikta ārpus MAR.
- 128 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tādu jēdzienu nozīme un tvērums, kuriem Savienības tiesībās nav sniegta nekāda definīcija, ir jānoskaidro saskaņā ar to ierasto nozīmi ikdienas valodā, ņemot vērā kontekstu, kādā tie tiek lietoti, un ar tiesisko regulējumu, kura daļu tie veido, sasniedzamos mērķus (skat. spriedumu, 2022. gada 27. janvāris, Zinātnes parks, C-347/20, EU:C:2022:59, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 129 Pretēji tam, ko apgalvo Portugāles Republika, jēdzienu “darbības, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā” to parastajā nozīmē nevar interpretēt kā tādu, kas attiecas uz darbībām, kuras veiktas ārpus MAR, pat ja tās ir veikušas MBZ reģistrētās sabiedrības.
- 130 Šādu secinājumu apstiprina apstrīdētā lēmuma konteksts, kā arī Savienības tiesiskā regulējuma mērķi valsts atbalsta jomā un it īpaši reģionālā atbalsta jomā piemērojamā tiesiskā regulējuma mērķi.
- 131 Vispirms no lēmumiem, ar kuriem tika apstiprināta II un III shēma, izriet, ka administratīvo procesu, kuru rezultātā tās tika īstenotas, laikā Komisija un Portugāles iestādes vienmēr ir piekritušas interpretācijai, kas tika sniegta attiecībā uz jēdzienu “darbības, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”.
- 132 Proti, no 2002. gada lēmuma izriet, ka administratīvā procesa laikā, kura rezultātā shēma tika apstiprināta, Portugāles iestādes norādīja, ka “nodokļu priekšrocības attiec[oties] tikai uz darbībām, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā, kas ļaus izslēgt darbības, kas tiks veiktas ārpus Madeiras”.
- 133 Tāpat, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 226. apsvēruma, ko Portugāles Republika nav apstrīdējusi, Komisija “bija lūgusi tiesību akta projektā, ko Portugāle paziņoja 2006. gada 28. jūnijā, iekļaut skaidru noteikumu, kas nosaka, ka nodokļu samazinājumi attiektos tikai uz peļņu, kas gūta no Madeirā veiktām darbībām un Portugāle[s Republika] atteicās to darīt, jo uzskatīja, ka šāds noteikums nav vajadzīgs, jo [šāds ierobežojums] izriet no [MBZ] juridiskā pamata”.
- 134 Turpinājumā – 2007. un 2013. gada lēmumu formulējums, pieņemot, ka tos var uzskatīt par neviennozīmīgiem, ir jāinterpretē atbilstoši to juridiskajam pamatam, proti, attiecīgi EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktam (tagad LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts) un LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunktam, kā arī 2007. gada pamatnostādnēm.
- 135 Visas atkāpes no vispārējā principa par valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu, kas noteikts LESD 107. panta 1. punktā, ir interpretējamās šauri (skat. spriedumu, 2004. gada 29. aprīlis, Vācija/Komisija, C-277/00, EU:C:2004:238, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 136 Turklāt, kā Komisija pamatoti norādījusi apstrīdētā lēmuma 153. apsvērumā, 2007. gada pamatnostādnēs, it īpaši to 6. un 76., punktā, ir noteikts, ka darbības atbalstu var piešķirt izņēmuma kārtā reģionos, uz kuriem attiecas EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzētā atkāpe, piemēram, MAR, kuras tālākā reģiona statusu ir atzinusi Komisija, ar nosacījumu, ka tas ir pamatots ar tā ieguldījumu reģiona attīstībā un tā raksturu un ka tā apjoms ir samērīgs ar trūkumiem, kurus ar to cenšas mazināt.
- 137 Tas nozīmē, ka tikai tām darbībām, kuras ir saistītas ar nelabvēlīgiem apstākļiem un tātad papildus izmaksām, kas raksturīgas šiem reģioniem, ir jābūt tādām, kas var saņemt šādu darbības atbalstu.
- 138 Tādējādi no šī paša atbalsta saņemšanas var izslēgt darbības, kas tiek veiktas ārpus minētajiem reģioniem un kuras šī iemesla dēļ šīs papildus izmaksas neietekmē, pat ja tās veic šajos pašos reģionos reģistrētas sabiedrības.
- 139 Visbeidzot, kā Komisija pamatoti norādījusi apstrīdētā lēmuma 157. apsvērumā, III shēmas saderības vērtējums 2007. gada lēmumā tika veikts, pamatojoties uz papildus izmaksām, kas radušās uzņēmumiem, kuri darbojas MAR, nevis ārpus tās.

- 140 Proti, no 2007. gada lēmuma 44.–53. punkta izriet, ka Komisija ir balstījies uz Portugāles iestāžu iesniegtu pētījumu, kurā bija aprēķinātas “privātā sektora papildus izmaksas [MAR]”. Turklāt vērā ņemtās papildus izmaksas, proti, it īpaši transporta, uzglabāšanas, cilvēkresursu, finansēšanas vai tirdzniecības izmaksas, ir tās, ar kurām saskaras MAR darbības, kas faktiski lielākajā mērā ir veiktas Madeirā, nevis darbības, ko ārpus tās veic šajā reģionā reģistrētas sabiedrības. Visbeidzot, šo konstatējumu apstiprina fakts, ka 2007. gada lēmuma 48. punktā Komisija attiecīgās papildus izmaksas uztvēra kā procentuālo daļu no privātā sektora bruto pievienotās vērtības vai tikai no RAM IKP.
- 141 Līdz ar to, papildus tam, ka 2007. un 2013. gada lēmumu formulējumos un kontekstā nav atrodams pamats, Portugāles Republikas atbalstītā jēdziena “darbības, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā” plašā interpretācija ir pretrunā ne tikai EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta un LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta mērķiem, kas bija attiecīgi 2007. un 2013. gada lēmumu juridiskais pamats, bet arī 2007. gada pamatnostādnēm.
- 142 Šajā ziņā tas, ka Komisijas izmantotā interpretācija, kā to apgalvo Portugāles Republika, varētu būt pretrunā ESAO Nodokļu lietu komitejas komentāriem, šīs organizācijas *Base Erosion and Profit shifting (BEPS)* grupas ziņojumam un šīs pašas organizācijas foruma pamatnostādnēm, kā arī Komisijas iepriekšējai lēmumpieņemšanas praksei, nevar grozīt šo secinājumu.
- 143 Proti, lai gan Komisija var ņemt vērā ESAO ietvaros pieņemtos dokumentus, tie tai nekādā ziņā nevar būt saistoši, it īpaši piemērojot LESD noteikumus, it īpaši tos, kas attiecas uz valsts atbalstu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 12. maijs, Luksemburga un *Amazon/Komisija*, T-816/17 un T-318/18, apelācijas sūdzība, EU:T:2021:252, 154. punkts, un ģenerāladvokātes J. Kokotes [J. Kokott] spriedumi lietā *État luxembourgeois* (Informācija par nodokļu maksātāju grupu), C-437/19, EU:C:2021:450, 67. punkts).
- 144 Tāpat Komisijas lēmuma tiesiskums ir jāvērtē tikai saistībā ar LESD 107. pantu, nevis ņemot vērā apgalvoto tās agrāko lēmumpieņemšanas praksi (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2017. gada 10. oktobris, *Greenpeace Energy/Komisija*, C-640/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:752, 27. punkts, un spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Larko/Komisija*, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 114. punkts).
- 145 Tāpat nav nozīmes faktam, ka Portugāles iestādes nekad nav slēpušas no Komisijas, ka sabiedrībām, kuru juridiskā adrese vai faktiskais vadības centrs atrodas MBZ, tur tika noteikts nodoklis no visiem to ienākumiem.
- 146 Proti, tas, ka šīm sabiedrībām MAR nodokļu iestādes nosaka nodokli no visiem to ienākumiem, nekādā ziņā nenozīmē, ka darbības atbalsts, ko šis reģions piešķir minētajām sabiedrībām, noteikti ir jāattiecina uz visām viņu darbībām un to nevar rezervēt noteiktai šīs darbības daļai.
- 147 Turklāt, veicot LESD 108. pantā un saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu paredzēto valsts atbalsta saderīguma pārbaudi, paziņotājai valstij un Komisijai ir labticīgi jāsadarbjas, lai ļautu Komisijai pārvarēt grūtības, ar kurām tā var saskarties, pārbaudot atbalsta projektu, kas paziņots LESD 108. panta 3. punktā paredzētās procedūras ietvaros (skat. spriedumu, 2001. gada 15. marts, *Prayon-Rupel/Komisija*, T-73/98, EU:T:2001:94, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 148 Tas it īpaši nozīmē, ka attiecīgajai valstij, kā tas izrietēja no Regulas Nr. 659/1999 6. un 16. apsvēruma (tagad Regulas 2015/1589 6. un 16. apsvērumi), ir jāsniedz Komisijai visa nepieciešamā informācija, lai tā varētu izpildīt savu uzdevumu un it īpaši izvērtēt atbalsta saderību ar iekšējo tirgu.

- 149 Portugāles Republika nepierāda, ka administratīvajā procesā, kurā tika pieņemti 2002., 2007. vai 2013. gada lēmumi, tā būtu skaidri un nepārprotami informējusi Komisiju par to, ka neraugoties uz II vai III shēmas nosacījumu formulējumu, tās bija piemērojamas visām MBZ reģistrētajām sabiedrībām un visām to darbībām, tostarp tām, kas tika veiktas ārpus MAR.
- 150 Gluži pretēji, no šī sprieduma 132. un 133. punkta izriet, ka vairākos gadījumos Portugāles iestādes ir norādījušas Komisijai, ka INJP samazinājumi bija attiecināmi vienīgi uz “darbībām, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”, un tādējādi tika izslēgtas ārpus šī reģiona veiktās darbības.
- 151 Tātad Komisija, nepieļaujot tiesību kļūdu un nepievienojot papildu nosacījumus tās 2007. un 2013. gada lēmumiem, apstrīdētā lēmuma 167. apsvērumā varēja secināt, ka III shēma, kāda tā tika īstenota, attiecībā uz nosacījumu par tās peļņas izcelsmi, kurai tika piemērota INJP samazināšana, ir pretrunā minētajiem lēmumiem.
- 152 Šo secinājumu nevar atspēkot Portugāles Republikas argumentācija, saskaņā ar kuru, interpretējot jēdzienu “darbības, kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā” kā tādu, kas neattiecas uz darbībām, kuras ārpus šī reģiona veic MBZ reģistrētas sabiedrības, Komisija neesot pietiekami ņēmusi vērā II un III shēmas nelabvēlīgo ietekmi uz MAR, kā arī III shēmas, kāda tā tika īstenota, secīgu ietekmi vai arī esot pārkāpusi brīvas aprites principus.
- 153 Pirmkārt, attiecībā uz apgalvojumu par to, ka nav pietiekami ņemta vērā II un III shēmas nelabvēlīgā ietekme uz MAR, kā arī III shēmas, kāda tā ir īstenota, secīgā ietekme ir jānorāda, ka ar to Portugāles Republika neapstrīd Komisijas veikto vērtējumu par III shēmas, kāda tā ir īstenota, neatbilstību 2007. un 2013. gada lēmumam un līdz ar to šīs shēmas juridisko kvalifikāciju par “jaunu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta c) punkta izpratnē, kas piešķirts, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu.
- 154 Gluži pretēji, Portugāles Republika apstrīd III shēmas saderības vērtējumu, kas veikts saistībā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem, kuri ir kļuvuši galīgi un tātad nevar tikt apstrīdēti šajā prasībā.
- 155 Turklāt procedūrā, kas uzsākta saistībā ar jaunu atbalstu, kurš izmaksāts, pārkāpjot iepriekšēju lēmumu, ar ko tiek apstiprināta atbalsta shēma, dalībvalsts nevar atsaukties uz tāda lēmuma prettiesiskumu, ar kuru šī shēma atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu. Proti, LESD 108. panta 1. punktā paredzētās pastāvoša atbalsta pastāvīgas pārskatīšanas procedūras mērķis tieši ir ļaut Komisijai un dalībvalstīm apspriest pastāvošo atbalstu saderīgumu. Turklāt dalībvalstīm vienmēr ir iespēja paziņot Komisijai jaunu atbalsta projektu saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu pat tiesiskās drošības apsvērumu dēļ, bet Portugāles Republika to nav darījusi.
- 156 Otrkārt, attiecībā uz apgalvojumu par brīvības veikt uzņēmējdarbību, personu brīvas pārvietošanās, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites principu pārkāpumu – tas arī ir vērsts uz to, lai apstrīdētu 2007. un 2013. gada lēmumu tiesiskumu, un turklāt tas esot pamatots tikai ar apgalvojumu, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums aizliedz vai ierobežo iespēju darba ņēmējam, ko nodarbina MBZ reģistrēta sabiedrība, tiesības veikt savu profesionālo darbību citā dalībvalstī vai trešā valstī un attiecīgajām sabiedrībām sniegt pakalpojumus ārpus MAR.
- 157 Šāds apgalvojums, kurā ir vienīgi pārfrazēti LESD noteikumi un kurš nav pamatots ne ar vienu papildu argumentu, ir jānoraida kā nepieņemams saskaņā ar Reglamenta 76. panta d) punktu.

158 Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija nav pieļāvusi nekādu tiesību kļūdu, interpretējot 2007. un 2013. gada lēmumos paredzēto nosacījumu, saskaņā ar kuru III shēmā paredzētie INJP samazinājumi varēja attiekties tikai uz to peļņu, kas izriet no darbībām, “kas faktiski un lielākajā mērā ir veiktas Madeirā”.

2) Par nosacījumu attiecībā uz darba vietu izveidošanu vai saglabāšanu MAR

159 Apstrīdētā lēmuma 178. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka, Portugāles Republikai piemērojot III shēmu attiecībā uz nosacījumu par darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR, tika pārkāpti 2007. un 2013. gada lēmumi.

160 Šī secinājuma pamatojumam Komisija apstrīdētā lēmuma 168.–174. apsvērumā būtībā ir norādījusi, ka šis nosacījums ir nosacījums piekļuvei III shēmai un ka tam kā atbalsta summas aprēķināšanas parametram ir jābūt balstītam uz tādām objektīvām un pārbaudāmām metodēm kā GDV un PSE metodes, kas izmantotas 2007. gada pamatnostādņēs, kā arī turpmākajās atbrīvojuma regulās par atbrīvojumu.

161 Apstrīdētā lēmuma 175.–176. apsvērumā Komisija turpinājumā ir norādījusi, ka Portugāles iestāžu ieskatā “darba vieta” III shēmas piemērošanas nolūkos ir jebkura nodarbinātība, neatkarīgi no tās juridiskā rakstura, neatkarīgi no atbalsta saņēmēju deklarētā aktīva darba stundu, dienu un mēnešu skaita gadā, turklāt šīs iestādes nevarēja pārbaudīt darbinieka faktiski veltīto laiku viņa amatam, ne arī konvertēt šo laiku PSE.

162 Ar šādu pamatojumu Komisija skaidri un nepārprotami norādījusi savu argumentāciju, kas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt tās izdarītā secinājuma pamatojumu un Vispārējai tiesai – veikt savu pārbaudi.

163 Attiecībā uz šī secinājuma pamatotību Portugāles Republika būtībā pārmet Komisijai, ka tā tai kļūdaini ir noteikusi pienākumu izmantot PSE un GDV metodes, izslēdzot jēdzienu “darba vieta” Portugāles tiesību izpratnē, lai pārbaudītu, vai ir izpildīts nosacījums par darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR.

164 Tomēr šāda argumentācija izriet no kļūdainas apstrīdētā lēmuma izpratnes.

165 Lai gan, protams, Komisija apstrīdētā lēmuma 173. apsvērumā varēja norādīt, ka PSE un GDV metodes ir piemērotas metodes darba vietu skaita aprēķināšanai, tā nekādi nav noteikusi Portugāles iestādēm pienākumu izmantot šādas metodes, ko tā apstiprināja tiesas sēdē, bet šī paša lēmuma 176. apsvērumā Komisija vienīgi pārmeta šīm iestādēm, ka tās nav izmantojušas metodi, kas ļautu pārbaudīt III shēmas, kāda tā tika īstenota, atbalsta saņēmēju deklarēto darbavietu patiesumu un pastāvīgumu.

166 Šis pārmetums ir juridiski pietiekami pamatots ar apstrīdētā lēmuma 28. un 175. apsvērumu, saskaņā ar kuriem, piemērojot Portugāles iestāžu izmantoto metodi, III shēmas piemērošanas vajadzībām darba vieta bija jebkāda juridiska rakstura nodarbinātība neatkarīgi no aktīvā darba stundu, dienu un mēnešu skaita gadā, ko atbalsta saņēmēji deklarējuši, ieskaitot darba vietas ar nepilnu darba laiku vai valdes locekļu amatus, kuri savu darbību veic vairāk nekā vienā sabiedrībā, kas ir III shēmas atbalsta saņēmēja.

167 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Komisija tāpat nav pārkāpusi LESD 296. panta otro daļu un nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, apstrīdētā lēmuma 179. apsvērumā uzskatīdama, ka ar III shēmu, kāda tā tika īstenota, tika pārkāpts nosacījums par darba vietu izveidi un saglabāšanu MAR.

3) Par to nodokļu pārbaudītu efektivitāti, kas tiek veiktas, lai pārbaudītu, vai ir pareizi piemēroti nosacījumi par tās peļņas izcelsmi, uz kuru attiecas INJP samazināšana, un darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR

168 Apstrīdētā lēmuma 178. apsvērumā Komisija ir uzskatījusi, ka Portugāles iestāžu veiktās nodokļu pārbaudes attiecībā uz III shēmas, kāda tā tika īstenota, atbalsta saņēmējiem, kā arī dati, kas savākti saistībā ar šīm pārbaudēm, neļauj efektīvi kontrolēt šīs shēmas nosacījumus saistībā ar tās peļņas izcelsmi, uz kuriem attiecas INJP samazināšana, un darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR.

169 Šī secinājuma pamatojumam Komisija apstrīdētā lēmuma 165. apsvērumā būtībā ir norādījusi, ka Portugāles iestāžu veiktās nodokļu pārbaudes ir veiktas, plaši interpretējot nosacījumu par peļņas izcelsmi, uz kuru attiecas šo iestāžu izmantotais INJP samazinājums, kas atšķiras no 2007. gada pamatnostādnēs un 2007. un 2013. gada lēmumos ierosinātās interpretācijas.

170 Apstrīdētā lēmuma 176. apsvērumā Komisija ir piebildusi, ka Portugāles iestādes, pamatojoties uz III shēmas atbalsta saņēmēju iesniegtajām deklarācijām, nevarēja pārbaudīt deklarēto darba vietu patiesumu vai pastāvīgumu, jo nav kopējas un objektīvas aprēķina metodes, kas būtu piemērojama visām darba tiesiskajām attiecībām.

171 Ar šādu pamatojumu Komisija skaidri un nepārprotami ir norādījusi savu argumentāciju, kas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt tās izdarītā secinājuma pamatojumu un Vispārējai tiesai – veikt savu pārbaudi.

172 Attiecībā uz šī secinājuma pamatotību ir jānorāda, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 168.–170. punktā, ka Komisija ir uzskatījusi, ka nodokļu iestāžu veiktās pārbaudes nebija piemērotas III shēmā paredzēto nosacījumu attiecībā uz tās peļņas izcelsmi, kurai ir piemērojams INJP samazinājums, un attiecībā uz darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR, pareizas piemērošanas pārbaudei. Šī neatbilstība galvenokārt izrietot no tā, ka Portugāles iestādes interpretē vai piemēro šos nosacījumus, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus.

173 Tā kā Vispārējā tiesa šī sprieduma 151. un 167. punktā uzskatīja, ka Komisijas kritika par šo abu nosacījumu interpretāciju un īstenošanu ir pamatota, tikai tas vien, ko Komisija turklāt neapstrīd, ka, prasot veikt atsevišķu grāmatvedības uzskaiti attiecībā uz MBZ gūtajiem ienākumiem, Portugāles nodokļu iestāžu rīcībā ir instrumenti nodokļu maksātāju un it īpaši III shēmas atbalsta saņēmēju *a priori* un *a posteriori* kontrolei vai ka tās veic daudzas un sistemātiskas pārbaudes, no kurām dažas ir novedušas pie korekcijām par būtiskām summām, nevar būt pietiekami, lai pierādītu, ka šīs nodokļu kontroles galu galā efektīvi ļauj šīm iestādēm nodrošināt šīs shēmas pareizu piemērošanu, jo minētās iestādes interpretē vai piemēro šo shēmu, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus.

174 Tas it īpaši attiecas uz MBZ reģistrēto sabiedrību pienākumu veikt atsevišķu grāmatvedības uzskaiti MBZ gūtajiem ienākumiem, jo, kā tas tika konstatēts iepriekš 151. punktā, MBZ gūtie ienākumi netika aprēķināti saskaņā ar 2007. un 2013. gada lēmumiem.

- 175 Tāpat ar to, ka Portugāles Republika atsaucas uz piemēru par nodokļu pārbaudi, kas veikta sabiedrībā, kura reģistrēta MBZ un kurā tika piemērota GDV metode, nepietiek, lai apstrīdētu secinājumu, pie kura ir nonākusi Komisija, jo nav iespējams atklāt Portugāles iestāžu pastāvīgo un iedibināto praksi un metodes, kas tām ļautu vispārīgi kontrolēt, vai III shēma tiek īstenota atbilstoši 2007. un 2013. gada lēmumiem.
- 176 Līdz ar to Komisija nav pārkāpusi LESD 296. panta otro daļu un nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, apstrīdētā lēmuma 178. apsvērumā konstatējot, ka nodokļu pārbaudes, ko Portugāles iestādes veikušas saistībā ar III shēmas atbalsta saņēmējiem, kā arī dati, kas savākti saistībā ar šīm pārbaudēm, neļāva efektīvi pārbaudīt, vai ir ievēroti III shēmas nosacījumi par to peļņas izcelsmi, uz kuru attiecās INJP samazinājums, un par darba vietu izveidi vai saglabāšanu MAR.
- 177 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Komisija pamatoti konstatēja, ka III shēma, kāda tā tika īstenota, neatbilda vairākiem 2007. un 2013. gada lēmumos prasītajiem nosacījumiem.
- 178 Tā kā šī shēma tika īstenota, neievērojot 2007. un 2013. gada lēmumus, kā rezultātā tā būtiski tika grozīta salīdzinājumā ar minētajos lēmumos atļauto shēmu, apstrīdētā lēmuma 180. apsvērumā Komisija arī pamatoti secināja, ka pastāv jauns nelikumīgs atbalsts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, 48. punkts).
- 179 Līdz ar to ceturtais līdz sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

E. Par septīto pamatu, kas attiecas uz tiesību uz aizstāvību, tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu pārkāpumu, kā arī pamatojuma neesamību, jo Komisija neesot ņēmusi vērā Portugāles Republikas Komisijai 2018. gada 6. aprīlī nosūtīto vēstuli

- 180 Ar septīto pamatu Portugāles Republika atsaucas uz tās tiesību uz aizstāvību, tiesiskās drošības un labas pārvaldības principu pārkāpumu, kā arī uz pamatojuma nesniegšanu. Komisija esot formāli un pēc būtības ignorējusi dažādus argumentus, lai apstrīdētu nepieciešamību uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru, kurus Portugāles Republika esot norādījusi 2018. gada 6. aprīļa vēstulē, ko tā Komisijai nosūtīja uzraudzības procedūras ietvaros – vēstule, kas turklāt nav minēta apstrīdētajā lēmumā. Taču, ja lēmumā par formālas procedūras uzsākšanu nebūtu pieļauts šis pārkāpums, kura dēļ šīs procedūras laikā neesot norisinājušās uz sacīkstes principu balstītas debates, apstrīdētajam lēmumam varētu būt atšķirīgs saturs.
- 181 Komisija uzskata, ka Portugāles Republika nevar atsaukties uz tās tiesību uz aizstāvību pārkāpumu un ka katrā ziņā septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 182 Attiecībā uz apgalvojuma par 2018. gada 6. aprīļa vēstules neņemšanu vērā pieņemamību, ko Komisija apstrīd, jo Portugāles Republika uz to nav atsaukusies administratīvajā procesā, ir jānorāda, ka Savienības tiesībās nav normas, saskaņā ar kuru dalībvalstij, kurai ir adresēts lēmums par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, būtu pienākums apstrīdēt dažādus tā faktiskos vai tiesiskos elementus administratīvajā procesā, lai tai nebūtu liegts to darīt vēlāk tiesvedības stadijā (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips*/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 89.–92. punkts).
- 183 Tomēr ir jānorāda, ka 2018. gada 6. aprīļa vēstuli Portugāles Republika nosūtīja Komisijai. Līdz ar to prasītāja nevar lietderīgi apgalvot, ka ar to, ka vēstule nav minēta lēmumā par formālas procedūras uzsākšanu, ir pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību, kā arī tiesiskās drošības un labas pārvaldības principi.

- 184 Proti, kā izriet no Regulas 2015/1589 6. panta 1. punkta, Komisija ar lēmumu uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru uzsāk procedūru, kuras mērķis ir ļaut attiecīgajai dalībvalstij un citām ieinteresētajām personām noteiktā termiņā iesniegt savus apsvērumus.
- 185 Portugāles Republika, kas ir attiecīgās vēstules autore, nevar apgalvot, ka tā nezināja tās saturu un ka tādēļ vien, ka tā nebija minēta lēmumā par formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu, tai tika liegts lietderīgi izvirzīt savus argumentus formālās izmeklēšanas procedūras laikā.
- 186 Portugāles Republika nevar arī šajā ziņā pārmest Komisijai apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību. Proti, tiesību un faktiskie apstākļi, kas, pēc Portugāles Republikas domām, ir izvirzīti minētajā vēstulē, apstrīdētā lēmuma 64., 71.–73., 81.–88. un 220. apsvērumā ir norādīti kā argumenti, kurus Portugāles Republika ir izvirzījusi formālās izmeklēšanas procedūras ietvaros.
- 187 Līdz ar to septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

F. Par astoto pamatu, kas attiecas uz tiesiskās drošības, tiesiskās palāvības aizsardzības un labas pārvaldības principu pārkāpumu, jo apstrīdētajā lēmumā Portugāles Republikai ir uzdots atgūt atbalstu, kas apstrīdētajā lēmumā atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu

- 188 Ar astoto pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka, uzdodot tai atgūt atbalstu, kas izmaksāts, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus, Komisija ir pārkāpusi tiesiskās drošības, tiesiskās palāvības aizsardzības un labas pārvaldības principus.
- 189 Šie pārkāpumi izrietot no fakta, ka III shēma, kāda tā tika īstenota, nav valsts atbalsts vai pakārtoti – ka šī shēma bija pastāvošs atbalsts; ka MBZ shēmu Komisija skaidri un secīgi pārbaudīja un apstiprināja kopš 1987. gada; ka III shēmas nosacījumi izrietot no II shēmas; ka šos nosacījumus papildus tam, ka tie nav skaidri, Komisija ir interpretējusi pretēji 2007. un 2013. gada lēmumu tekstam, kā arī tās agrākajai lēmumpieņemšanas praksei; ka Komisija tikai ļoti vēlu iebilda pret III shēmas īstenošanu; ka Komisija piekrita II un III shēmas nosacījumu interpretācijai, kad 2006. gadā tā neapšaubīja, ka nav lietderīgi Portugāles tiesiskajā regulējumā iekļaut skaidrojumu par peļņas izcelsmes nosacījumu. Tāpat arī formālās izmeklēšanas procedūras 29 mēnešu ilgums esot bijis šķērslis jebkādei attiecīgā atbalsta atgūšanai.
- 190 Portugāles Republika arī apgalvo, ka judikatūra, saskaņā ar kuru “individuāla atbalsta” Regulas 2015/1589 1. panta e) punkta izpratnē saņēmējam nevar būt tiesiskā palāvība par atbalsta piešķiršanas likumību LESD 108. panta 3. punktā paredzētās procedūras neievērošanas gadījumā, šajā lietā, kas attiecas uz tādu “atbalsta shēmu” šīs pašas regulas 1. panta d) punkta izpratnē, kura ir apstrīdēta vairākus desmitus gadu pēc tās izveides, nav piemērojama.
- 191 Portugāles Republika arī norāda, ka tiesiskās drošības, tiesiskās palāvības aizsardzības un labas pārvaldības principu pārkāpums ir vēl jo acīmredzamāks tāpēc, ka tā pati un 102 ieinteresētās personas, kas piedalījās formālajā izmeklēšanas procedūrā, atbalstīja lietas izbeigšanu, ka Komisija bija informēta par MBZ kā tālākā reģiona, kuram būtu jāpiemēro labvēlīgāka attieksme, ekonomisko, fiskālo un sociālo nozīmi, un ka Portugāles iestādes ne tikai pastiprināja pārbaudi attiecībā uz MBZ, bet arī ierosināja grozījumus III shēmā, lai izbeigtu lietu.
- 192 Visbeidzot Portugāles Republika apgalvo, ka atbalsta atgūšana ir pretrunā tiesiskuma jēdzienam.
- 193 Komisija uzskata, ka astotais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

- 194 Attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā Portugāles Republikai noteikto pienākumu atgūt atbalstu, kas izmaksāts saskaņā ar III shēmu, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus, ir jāatgādina, ka nelikumīga un nesaderīga atbalsta atsaukšana, to atgūstot, ir šī atbalsta nesaderības konstatējuma loģiskas sekas. Proti, attiecīgās dalībvalsts pienākuma atcelt atbalstu, ko Komisija uzskata par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, tādējādi tā saņēmējam zaudējot priekšrocību, ko tas faktiski ir saņēmis salīdzinājumā ar tā konkurentiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, Komisija/Spānija (*TNT en Castille-La Manche*), C-704/19, nav publicēts, EU:C:2021:342, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 195 Turklāt saskaņā ar Regulas 2015/1589 16. panta 1. punktu Komisijai vienmēr ir pienākums uzdot atgūt atbalstu, kuru tā ir atzinusi par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, ja vien šāda atgūšana nav pretrunā kādam no Savienības tiesību vispārējiem principiem (spriedums, 2011. gada 28. jūlijs, *Mediaset/Komisija*, C-403/10 P, nav publicēts, EU:C:2011:533, 124. punkts).
- 196 Attiecībā uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu dalībvalsts, kuras iestādes, kā tas ir šajā lietā, ir piešķirušas atbalstu, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktā paredzētās procesuālās normas, principā nevar atsaukties uz atbalsta saņēmēju tiesisko palāvību, lai izvairītos no pienākuma veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Komisijas lēmumu, ar kuru tai ir uzdots atgūt atbalstu. Proti, ja tiktu atzīta šāda iespēja, tad LESD 107. un 108. panta noteikumiem tiktu atņemta jebkāda lietderīgā iedarbība, jo valsts iestādes tādējādi varētu balstīties uz savu pašas prettiesisko rīcību, lai mazinātu Komisijas saskaņā ar šīm tiesību normām pieņemto lēmumu efektivitāti (skat. spriedumu, 2011. gada 9. jūnijs, *Diputación Foral de Vizcaya u.c./Komisija*, no C-465/09 P līdz C-470/09 P, nav publicēts, EU:C:2011:372, 150. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 197 Turklāt, ja atbalsts ir īstenots, par to iepriekš nepaziņojot Komisijai, un tādējādi tas ir nelikumīgs saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, atbalsta saņēmējam tajā brīdī nevar būt tiesiskā palāvība par atbalsta piešķiršanas likumību; šis konstatējums pretēji Portugāles Republikas apgalvotajam ir spēkā it īpaši attiecībā uz atbalstu, kas izmaksāts saskaņā ar atbalsta shēmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 104. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 198 Šajā gadījumā Portugāles Republika nav pierādījusi, ka attiecībā uz atbalstu, kas izmaksāts, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus, un kas tādējādi tika izmaksāts, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu, Komisija tai vai pat šā atbalsta saņēmējiem būtu sniegusi precīzu, beznosacījuma un saskaņotu apliecinājumu, turklāt saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu, kas tiem varētu radīt tiesisko palāvību, kā tas ir prasīts judikatūrā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. marts, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 199 Šādu secinājumu nevar atspēkot tas, ka Portugāles Republika varēja uzskatīt, ka III shēma, kāda tā tika īstenota, nav kvalificējama par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē vai ka pakārtoti tā būtu jākvalificē par “pastāvošu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta izpratnē.
- 200 Proti, šāda pārlicība, pieņemot, ka tā ir pierādīta, nevar būt līdzvērtīga Komisijas sniegtiem precīziem, beznosacījumu un saskanīgiem apliecinājumiem.
- 201 Turklāt šīs shēmas nekvalificēšana par “valsts atbalstu”, ņemot vērā Komisijas lēmumus par agrākajām MBZ shēmām, bija maz ticama. Tas pats attiecas uz kvalifikāciju par “pastāvošu atbalstu” Regulas 2015/1589 1. panta b) punkta i) vai ii) apakšpunkta izpratnē, ņemot vērā būtiskās atšķirības, kas pastāv starp I shēmu un III shēmu, kā arī Komisijas izmantoto interpretāciju

- attiecībā uz nosacījumu par tās peļņas izcelsmi, kurai ir piemērojams INJP samazinājums, kas nepārprotami izrietēja no informācijas apmaiņas starp to un Portugāles iestādēm procedūrā, kuras noslēgumā tika pieņemti 2002. un 2007. gada lēmumi, kā tas jau tika norādīts iepriekš 132. un 133. punktā.
- 202 Tas, ka, pirmkārt, Portugāles Republika un ļoti daudzas ieinteresētās personas, kas piedalījās formālajā izmeklēšanas procedūrā, šajā procedūrā nav sniegušas tādu pašu interpretāciju, kādu Komisija galu galā izmantoja apstrīdētajā lēmumā, vai, otrkārt, tas, ka Komisija nav reaģējusi uz Portugāles iestāžu priekšlikumiem grozīt III shēmu, lai izbeigtu formālo izmeklēšanas procedūru, arī nav uzskatāms par precīziem, beznosacījumu un saskanīgiem Komisijas sniegtajiem apliecinājumiem.
- 203 Tādējādi nevar konstatēt tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, pat ja Portugāles Republika varētu atsaukties uz šo principu.
- 204 Attiecībā uz tiesiskās drošības principu ir jānorāda, ka valsts atbalsta jomā argumenti, kuru mērķis ir iebilst pret atgūšanas pienākumu, pamatojoties uz tiesiskās drošības principa pārkāpumu, tiek apmierināti vienīgi izņēmuma apstākļos.
- 205 Šajā ziņā no judikatūras izriet, ka ir jāpārbauda virkne apstākļu, lai noskaidrotu, vai ir pārkāpts tiesiskās drošības princips, it īpaši piemērojamā tiesiskā regulējuma skaidrības trūkums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 14. oktobris, *Nuova Agricast* un *Cofra*/Komisija, C-67/09 P, EU:C:2010:607, 77. punkts), vai Komisijas nepamatota bezdarbība ilgākā laikposmā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1987. gada 24. novembris, *RSV*/Komisija, 223/85, EU:C:1987:502, 14. un 15. punkts, un 2008. gada 22. aprīlis, *Komisija/Salzgitter*, C-408/04 P, EU:C:2008:236, 106. un 107. punkts).
- 206 Attiecībā uz šo pēdējo minēto apstākli ir jāatgādina, ka Komisijai ir pienākums rīkoties saprātīgā termiņā valsts atbalsta izmeklēšanas procedūras ietvaros un ka tai nav atļauts palikt bezdarbības stāvoklī iepriekšējas izskatīšanas stadijā. Jāpiebilst, ka procedūras saprātīgais termiņš ir jāvērtē, ņemot vērā tādus katras atsevišķas lietas apstākļus kā lietas sarežģītība un lietas dalībnieku rīcība (spriedums, 2013. gada 13. jūnijs, *HGA u.c./Komisija*, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 81. un 82. punkts).
- 207 Taču šajā lietā laiku, kas pagājis starp 2007. un 2013. gada lēmumiem, no vienas puses, un III shēmas uzraudzības uzsākšanu 2015. gada 12. martā vai pat lēmumu par formālas procedūras uzsākšanu 2018. gada 6. jūlijā, no otras puses, nevar uzskatīt par nesaprātīgu.
- 208 Vispirms saskaņā ar Regulas 2015/1589 15. panta 2. punktu Komisijai nebija saistoši tādi īpaši termiņi kā tie, kas paredzēti šīs regulas II nodaļā par procedūru saistībā ar paziņotu atbalstu (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2021. gada 20. janvāris, *KC*/Komisija, T-580/20, nav publicēts, EU:T:2021:14, 26. punkts).
- 209 Turpinājumā, runājot par uzraudzības veikšanu attiecībā uz atļautajiem atbalstiem vai atbalsta shēmām, kā tas ir šajā lietā, nevar uzskatīt, ka Komisijai būtu jāizrāda īpaša rūpība, jo LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips uzliek dalībvalstīm pienākumu veikt visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti.

- 210 Valsts atbalsta jomā tas it īpaši nozīmē, ka šīm valstīm ir jāraugās, lai netiktu īstenots atbalsts vai atbalsta shēmas, pārkāpjot lēmumus par iepriekšējas atļaujas piešķiršanu, it īpaši tad, ja, kā tas ir konstatēts iepriekš 132. un 133. punktā, Komisija un attiecīgā dalībvalsts sākotnēji ir vienisprātis par šāda atbalsta vai atbalsta shēmu īstenošanas nosacījumu izpratni.
- 211 Visbeidzot, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma 1. un 2. apsvērumā sniegto procedūras aprakstu pirms lēmuma par formālās procedūras uzsākšanu, šajā lietā nepamatota un ilgstoša Komisijas bezdarbība nav konstatējama.
- 212 Runājot par formālās izmeklēšanas procedūras 29 mēnešu ilgumu, arī to nevar uzskatīt par nesaprātīgu, ņemot vērā, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma 3.–9. un 96. apsvēruma, nepieciešamību Komisijai izskatīt Portugāles iestāžu lūgumu par lēmuma par šīs procedūras uzsākšanu konfidencialitāti, lūgt šīm iestādēm vairākkārt iesniegt trūkstošo informāciju, kā arī izskatīt apsvērumus, ko sniegušas ļoti daudzas ieinteresētās personas, kas piedalījās procedūrā.
- 213 Šajā ziņā procedūra, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, skaidri atšķiras no procedūras lietā, kurā tika pasludināts 1987. gada 24. novembra spriedums *RSV/Komisija* (223/85, EU:C:1987:502), uz kuru Portugāles Republika tāpat nevar pamatoti atsaukties.
- 214 Līdz ar to nevar tikt konstatēts nekāds tiesiskās drošības aizsardzības principa pārkāpums.
- 215 212. punktā izdarītie secinājumi ļauj arī izslēgt jebkādu labas pārvaldības principa pārkāpumu.
- 216 Turklāt, ciktāl Portugāles Republika apgalvo, ka pienākums atgūt attiecīgo atbalstu, kas tai uzlikts ar apstrīdēto lēmumu, ir pretrunā tiesiskuma principam, pietiek norādīt, ka šis apgalvojums ir nepieņemams, piemērojot Reglamenta 76. panta d) punktu, ja vien tas nav pamatots ar kādu citu argumentu.
- 217 Ņemot vērā iepriekš minēto, astotais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

G. Par devīto pamatu, kas attiecas uz Portugāles Republikas nespēju atgūt apstrīdētajā lēmumā par nelikumīgu un nesaderīgu atzīto atbalstu

- 218 Ar devīto pamatu Portugāles Republika atsauca uz neiespējamību izpildīt lēmumu, ar kuru uzdots atgūt attiecīgo atbalstu, galvenokārt tādēļ, ka apstrīdētais lēmums tai neļauj “bez pārmērīgām grūtībām” noteikt atgūstamās summas.
- 219 Portugāles iestādes attiecībā uz pēdējo desmit gadu laikposmu neesot varējušas noteikt, vai sabiedrības, kuras saņēmušas atbalstu no III shēmas, faktiski ir izpildījušas abus 2007. un 2013. gada lēmumos minētos strīdīgos nosacījumus. Šīs grūtības pastiprina nepieciešamība pārbaudīt, vai šīs sabiedrības atbilst nosacījumiem, lai gūtu priekšrocības no *de minimis* regulas (apstrīdētā lēmuma 2. pants) vai no regulas par kategoriju atbrīvojumu (apstrīdētā lēmuma 3. pants). Šajā kontekstā Komisijai esot bijis jāaprēķina nodokļa ietekme uz atgūstamā atbalsta summu vai tai vismaz būtu bijis jānorāda prasītās atgūšanas bruto summa. Visbeidzot Portugāles Republika piebilst, ka daudzi atgūšanas lēmumi varētu novest pie maksātnespējas situācijām.
- 220 Komisija apgalvo, ka devītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

- 221 Attiecībā uz neiespējamību Portugāles Republikai izpildīt apstrīdēto lēmumu ir jānorāda, ka Komisija nevar izdot atgūšanas rīkojumu, kura izpilde kopš tā izdošanas objektīvi un absolūti nav īstenojama, pretējā gadījumā tas nav spēkā (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori* un *Komisija/Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 82. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 222 No tā izriet, ka prasības atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru uzdots atgūt nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu, ietvaros attiecīgā dalībvalsts var atsaukties uz principu, saskaņā ar kuru “*impossibile nulla obligatio est*”, kas ir viens no Savienības tiesību vispārējiem principiem (skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori* un *Komisija/Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 223 Tomēr šajā kontekstā nosacījums par absolūtu izpildes neiespējamību nav izpildīts, ja atbildētāja dalībvalsts tikai informē par juridiskajām, politiskajām vai praktiskajām grūtībām lēmuma izpildē, kurās vainojama pašu valsts iestāžu rīcība vai bezdarbība un ar kurām tā varētu saskarties, īstenojot attiecīgo lēmumu, un nepiedāvā Komisijai alternatīvas metodes šā lēmuma īstenošanai, kas ļautu pārvarēt šīs grūtības, it īpaši ar minētā atbalsta daļēju atgūšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori* un *Komisija/Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 91. un 92. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 224 Turklāt iespējamās iekšējās problēmas, kas varētu rasties, izpildot Komisijas lēmumu, nevar pamatot to, ka dalībvalsts nav izpildījusi Savienības tiesībās paredzētos pienākumus. It īpaši administratīvas un praktiskas grūtības, ko izraisa liels atbalsta saņēmēju skaits, neļauj uzskatīt atgūšanu par tehniski neiespējamu (spriedums, 2021. gada 12. maijs, *Komisija/Grieķija (Atbalsts lauksaimniekiem)*, C-11/20, nav publicēts, EU:C:2021:380, 44. punkts).
- 225 Šajā gadījumā Portugāles Republika vienīgi atsauca uz attiecīgā atbalsta atgūšanas procedūras sarežģītību un politiskām, juridiskām un praktiskām grūtībām, juridiski pienācīgi nepierādot objektīvu un absolūtu neiespējamību veikt tā atgūšanu no apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīža.
- 226 It īpaši Portugāles Republika nepierāda ne tās minēto grūtību patiesumu, ne alternatīvas atgūšanas kārtības neesamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija, Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori* un *Komisija/Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 96. punkts).
- 227 Turklāt Portugāles Republika nav iesniegusi nevienu pierādījumu par to, ka Portugāles iestādes būtu mēģinājušas labticīgi sadarboties ar Komisiju, lai pārvarētu šīs paredzamās grūtības, pilnībā ievērojot LESD noteikumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, *Komisija/Spānija (TNT en Castille-La Manche)*, C-704/19, nav publicēts, EU:C:2021:342, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 228 Šajā ziņā Portugāles Republika nevar pamatoti atsaukties uz faktu, ka Komisija tai nav ļāvusi “bez pārmērīgām grūtībām” noteikt atgūstamās summas, piemēram, aprēķinot nodokļa ietekmi uz atgūstamā atbalsta summu vai vismaz norādot prasītās atgūšanas bruto summu.

- 229 Proti, nevienā Savienības tiesību normā nav prasīts, lai Komisija, uzdodot atgūt nelikumīgu atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, noteiktu precīzu atgūstamā atbalsta summu (skat. spriedumus, 2007. gada 18. oktobris, Komisija/Francijs, C-441/06, EU:C:2007:616, 29. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2013. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, T-489/11, nav publicēts, EU:T:2013:144, 77. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt dalībvalsts pienākums aprēķināt precīzu atgūstamā atbalsta summu ietilpst plašākā lojālas sadarbības pienākuma ietvaros, kas savstarpēji saista Komisiju un dalībvalstis Līguma noteikumu valsts atbalsta jomā īstenošanā (skat. spriedumu, 2013. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, T-489/11, nav publicēts, EU:T:2013:144, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 230 Tādējādi pietiek ar to, ka Komisijas lēmums ietver norādes, kas ļauj tā adresātam pašam bez pārmērīgām grūtībām noteikt šo summu (skat. spriedumu, 2007. gada 18. oktobris, Komisija/Francijs, C-441/06, EU:C:2007:616, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 231 Šajā gadījumā pretēji Portugāles Republikas apgalvotajam ir jākonstatē, ka apstrīdētā lēmuma 213. apsvērumā, kā arī 1.–4. pantā Komisija ir sniegusi ne tikai nepieciešamās norādes, bet arī pietiekamas norādes, kas ļautu Portugāles iestādēm bez pārmērīgām grūtībām noteikt atmaksājamās summas.
- 232 Turklāt Portugāles Republika nevar arī pārņemt Komisijai, ka tā lēmumā par formālas izmeklēšanas procedūras uzsākšanu to nav aicinājusi norādīt tiesisko paļāvību, kas varētu radīt šķērslī attiecīgā atbalsta atgūšanai. Proti, pat bez šāda aicinājuma Portugāles iestādēm noteiktais labticīgas sadarbības pienākums lika tām pēc savas iniciatīvas darīt zināmas šīs grūtības Komisijai, un Portugāles iestādes nav pierādījušas, ka tās to darīja.
- 233 Līdz ar to devītais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

H. Par desmito pamatu, kas attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija ir piemērojusi ierobežojošu pieeju attiecībā uz “darba vietu izveides [vai] saglabāšanas reģionā” un “faktiski un lielākajā mērā [MAR] veiktu darbību” nosacījumiem

- 234 Ar desmito pamatu Portugāles Republika uzskata, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, pieņemot ierobežojošu un retroaktīvu pieeju jēdzieniem “faktiski un lielākajā mērā Madeirā veikta darbība” un “darba vietu izveide vai saglabāšana”, ņemot vērā šīs pieejas postošo ietekmi uz MAR un iepriekšējās lēmumpieņemšanas prakses neesamību šajā ziņā. Šo pārkāpumu papildinot Komisijas pieļautais lojālas sadarbības pienākuma, kas paredzēts LES 4. panta 3. punktā, un labas pārvaldības principa pārkāpums.
- 235 Komisija uzskata, ka desmitais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 236 Runājot par apgalvoto samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija, iespējams, šauri ir interpretējusi abus nosacījumus par “faktiski un lielākajā mērā Madeirā veiktu darbību” un “darba vietu izveidi vai saglabāšanu”, šī argumentācija būtībā ir identiska tai, kas ietverta ceturtajā līdz sestajā pamatā un kas jau ir noraidīta iepriekš 179. punktā, un tādējādi tā ir jānoraida to pašu iemeslu dēļ.
- 237 Pieņemot, ka ar šo pamatu Portugāles Republika pārmet, ka apstrīdētajā lēmumā ir pārkāpts samērīguma princips, nosakot pienākumu atgūt atbalstu, kas izmaksāts saskaņā ar III shēmu, kāda tā tika īstenota, pietiek atgādināt, ka nelikumīga un nesaderīga atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir tā nelikumības konstatēšanas loģiskas sekas, tāpēc šī atbalsta atgūšanu, lai atjaunotu

- agrāko situāciju, principā nevar uzskatīt par pasākumu, kas ir nesamērīgs ar LESD tiesību normu valsts atbalsta jomā mērķiem (skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Aer Lingus* un *Ryanair Designated Activity*, C-164/15 P un C-165/15 P, EU:C:2016:990, 116. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 238 Neviens apstāklis, uz kuru atsaucas Portugāles Republika, neļauj pierādīt, ka šajā lietā būtu jāatkāpjas no šī nelikumīgā atbalsta, kas atzīts par nesaderīgu, atgūšanas principa.
- 239 Gluži pretēji, kā pamatoti norādījusi Komisija, atgūšanas pienākums attiecas nevis uz visiem individuālajiem atbalstiem, kas izmaksāti saskaņā ar III shēmu, bet gan tikai uz tiem, kas tika izmaksāti, pārkāpjot 2007. un 2013. gada lēmumus, ar nosacījumu, ka atbalsta saņēmēji, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma 1.–3. panta, neatbilst *de minimis* regulā vai regulā par kategoriju atbrīvojumu paredzētajiem nosacījumiem.
- 240 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, ka nelikumīga un nesaderīga atbalsta atgūšana var izraisīt to sabiedrību bankrotu, kuras ir nelikumīgi saņēmušas atbalstu, nevar ietekmēt šīs atgūšanas obligāto raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, Komisija/Francija, C-37/14, nav publicēts, EU:C:2015:90, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 241 Turklāt, ciktāl Portugāles Republika ar tiem pašiem argumentiem apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi tai LES 4. panta 3. punktā paredzēto lojālas sadarbības pienākumu, kā arī labas pārvaldības principu, šie apgalvojumi ir jānoraida to pašu iemeslu dēļ.
- 242 Līdz ar to desmitais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

I. Par vienpadsmito pamatu, kas attiecas uz Regulas 2015/1589 17. panta pārkāpumu, jo ir iestājies noteiktu atbalstu, kas izmaksāti saskaņā ar III shēmu, noilgums

- 243 Ar vienpadsmito pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka, ņemot vērā lēmuma sākt formālu izmeklēšanas procedūru datumu, kas tai tika paziņots 2018. gada 9. jūlijā, atbalstam, kas izmaksāts līdz 2008. gada 9. jūlijam, ir iestājies noilgums saskaņā ar Regulas 2015/1589 17. pantu.
- 244 Komisija uzskata, ka vienpadsmitais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 245 Attiecībā uz noteiktu atbalstu, kas izmaksāti saskaņā ar III shēmu, noilgumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas 2015/1589 17. panta 1. un 2. punktu atbalsta shēmas ietvaros desmit gadu noilguma termiņš sākas dienā, kad nelikumīgais atbalsts faktiski ir piešķirts tā saņēmējam, nevis atbalsta shēmas pieņemšanas dienā (skat. rīkojumu, 2017. gada 7. decembris, Īrija/Komisija, C-369/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:955, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 246 Saskaņā ar šo pašu tiesību normu ikviens pasākums, ko Komisija veic attiecībā uz nelikumīgu atbalstu, pārtrauc šo noilguma termiņu. Tā tas it īpaši ir attiecībā uz vēstulēm, ko Komisija adresējusi dalībvalstīm un ar kurām tā tās informē, ka pasākumu var kvalificēt par valsts atbalstu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED*, C-233/16, EU:C:2018:280, 83. un 84. punkts) vai prasa, lai tās paziņo par pasākumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 7. decembris, Īrija/Komisija, C-369/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:955, 42. punkts), vai prasa, lai tās Komisijai sniegtu informāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2003. gada 10. aprīlis, *Département du Loiret*/Komisija, T-369/00, EU:T:2003:114, 81. un 82. punkts).

- 247 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma 1. un 3. apsvēruma izriet, ka Komisija 2015. gada 12. martā nosūtīja Portugāles Republikai informācijas pieprasījumu, lai noskaidrotu, vai ar III shēmu, kāda tā tika īstenota, ir ievēroti 2007. un 2013. gada lēmumi, pirms tā 2018. gada 6. jūlijā informēja Portugāles Republiku par savu lēmumu uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru.
- 248 Tādējādi, ņemot vērā, ka individuālais atbalsts, kuru Komisija Portugāles Republikai ir uzdevusi atgūt, ir atbalsts, kas tika izmaksāts saskaņā ar III shēmu, kas sākotnēji tika paziņota 2006. gada 28. jūnijā un pēc tam tika apstiprināta 2007. gada 27. jūnijā, pirms šī dalībvalsts to īstenoja, Regulas 2015/1589 17. panta 2. punktā paredzētais 10 gadu noilguma termiņš nevarēja sākties pirms minētajiem datumiem un tas tika pārtraukts 2015. gada 12. martā, proti, mazāk nekā 10 gadus pēc minētajiem datumiem.
- 249 Līdz ar to Portugāles Republika kļūdaini apgalvo, ka saistībā ar attiecīgo līdz 2008. gada 9. jūlijam izmaksāto atbalstu ir iestājies noilgums.
- 250 Katrā ziņā tas vien, ka attiecībā uz noteiktiem individuāliem atbalstiem, kas izmaksāti saskaņā ar atbalsta shēmu, par kuru Komisijas lēmumā ir atzīts, ka tā ir nelikumīga un nesaderīga, ir iestājies noilgums, nevar būt pamats šī lēmuma atcelšanai. Proti, attiecībā uz atbalsta shēmām valsts iestādēm, kurām ir pienākums tūlītēji un efektīvi atgūt minēto atbalstu, ņemot vērā katram atbalsta shēmas saņēmējam raksturīgos īpašos apstākļus, ir jānosaka, vai katram saņēmējam minētais atbalsts patiešām ir jāatmaksā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 13. februāris, *Mediaset*, C-69/13, EU:C:2014:71, 22. punkts).
- 251 Līdz ar to vienpadsmitais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 252 Tādējādi šī prasība ir jānoraida kopumā un papildus tam, kas jau ir izdarīts, nav nepieciešams apmierināt Portugāles Republikas iesniegtos lūgumus par procesa organizatoriskajiem pasākumiem.

IV. Par tiesāšanās izdevumiem

- 253 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.
- 254 Tā kā Portugāles Republikai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, izdevumus par pagaidu noregulējuma tiesvedību, saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospiež:

1) Prasību noraidīt.

2) Portugāles Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus, ieskaitot tos, kas ir saistīti ar pagaidu noregulējuma tiesvedību.

Svenningsen

Mac Eochaidh

Pynnä

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2022. gada 21. septembrī.

[Paraksti]